

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:r 9 (688).

LÖRDAGEN DEN 3 MARS 1900

13:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 5:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... > 7: 50 IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	--	---

HOS ALMA HÅRD AF SEGERSTAD, BARNENS EGEN TANDDOKTOR.

A. Blomberg foto för Idun.

JAG HÖRDE EN GÅNG en tvåårig gosse, med sitt purpuröda, af smärta grimaserande lilla ansikte sköljdt af tårar, tag på tag gallskrika: »Pif å nån!» Under en

rond på alla fyra hade han fått en respektabel sticka i sitt knä, och nu ropade han i sin vända på knif och nål, som han af egen späd erfarenhet visste tjänliga i dy-

lika fall. Blotta åsynen af instrumenten lugnade hans upprörda känslor, och med stilla resignation underkastade han sig den därpå följande, plågsamma operationen.

Samma filosofiska uppfattning visa en del andra småttingar, hvilka redan smakat tandvärkens bitterhet och på detta gebit fått lära, hvad deras frid tillhör. Viligt klifva de upp i »tant Almas» stora stol, trankilt luta de sig tillbaka mot plyschkudden, själfmant spärra de upp sitt rosiga lilla gap och låta tänger och fil, bormaskin och plomberingsapparater o-stördt fullborda sitt värf. De bilda eliten af doktorinnan Hårds minderåriga patienter och karaktäriseras af henne som »he-roer».

Men icke alla småpatienter äro så lätta att handskas med. De finnas till och med, som icke akta för rof att kasta sig på golvet, skrika och sparka och på andra mindre uppbyggliga sätt ge sitt misshag tillkänna. Märkligt nog är det nästan alltid i mam-mornas närvaro, som dylika scener äga rum, och oftast bli äfven de mest bångsty-riga handterliga och spaka, när de en stund på tu man hand fått språka med den glada och hurtiga tanten. De märka snart nog, att hon vill deras väl. Hon säger dem ju på förhand, när det kommer att göra litet ondt. De få hugga tag i henne, då hon vidrör en ömtålig punkt. Hon narrar dem aldrig — om icke till att skratta — och innan de veta ordet af, titta de, tack vare hennes friska skämt, mindre snedt på själfva den stygga bormaskinen, som »snurrar rundt» i deras stackars små tänder.

Mjölktänderna äro doktorinnan Hårds förklarade skyddslingar. Hon tål ej en fläck, långt mindre större beläggningar på den pärlhvita emaljen. Finns där ett hål, om ock litet som ett knappålshufvud — pang! täpper hon det med en enkel fyllning, som varar lika länge som tanden. Hennes princip är att ägna mjölktänderna samma omsorgsfulla vård som de permanenta. Deras uppgift är ju enahanda, och de förras vanskötsel medför precis samma olägenheter som de senares. Får hålet vara — i hvilken tand som helst — samlas däruti matrester, hvilka ytterligare fräta omkring sig; tanden blir en smitthärd för sina grannar, tandvärk inställer sig, tuggningen försvåras, födan sväljes ofullständigt sönderdelad, och magen kommer i olag. Om mjölktänderna för tidigt falla bort, råkar tandställningen dessutom i fara. Då den permanenta tanden ej är färdig att intaga sin bortfrätta företrädares plats, skjuta

nämligen granntänderna gärna in i luckan, få sålunda själfva en oregelbunden ställning och tvinga den efteråt kommande, nyatanden att bäst den gitter söka sig plats utan- eller innanför tandraden.

Mot de vackra och hvita små »bissingarna», hvilkas första framträdande brukar hälsas med jubel af pappor och mammor, föra några år senare just samma föräldrar ofta ett verkligt utrotningskrig. Trådstumpar surras kring de ännu knappt lossnade tänderna, som lirkas, där de ej ryckas ut, och slantar utdelas för hvarje sålunda aflifvad liten tandstackare likt premier för räfsvarsar och kråknäbb. »Ovist nit!» menar doktorinnan Hård på ofvan anförda grunder. Med ett »tack för god vakt!» bör man låta de små trotjänarna, när deras korta tid är ute, själfmant vandra all världens väg, hvita och hela, som då de först skådade dagens ljus, eller i värsta fall punkterade med en och annan liten plomb.

I fråga om de förkättrade sötsakerna är doktorinnan mycket liberal. (Kan man undra på att barnen tycka om henne!) Tänderna skadas icke mera af socker än af annan föda, påstår hon, förutsatt naturligtvis att lämningarna af snasket lika väl som andra matrester vederbörligen aflägsnas.

På frågan: »När skall man rätteligen börja sköta barnens tänder?» får man af doktorinnan Hård det radikala beskedet: »Så fort de komma fram.»

»Min lille pys» — tvåringen Bertil, en präktig liten parfvel med stora blå barnaögon i ett blomhvitt ansikte — »skaffade jag en tandborste, liten och mjuk, redan i början af tandsprickningen. Och allt sedan dess borstar jag honom både mornar och kvällar. Det är för honom lika naturligt som att bli tvättad. Han kommenderar själf: 'Oppe och nere, och så innanför, och så högra sidan och så vänstra sidan', och när jag slutat borsta, fortsätter han själf både länge och väl för sitt eget höga nöje. 'Det går inte, barnen vilja inte, om kvällarna ä de för trötta och sömninga,' säga smiliga mammor. Men det gör det visst, bara man tar dem på rätta sättet. Om Bertil någon gång kinkar och konstrar, säger jag bara: 'Och så borsta vi ett tag för farmor och ett tag för den och ett tag för den', och så ett tu tre är det färdigt. Goda vanor från allra första början, därpå beror allt.»

Och goda tandhygieniska vanor få, jämte Bertil, alla de småttingar, hvilka från och med sitt tredje år höst och vår inställa sig till tandmönstring hos doktorinnan Hård. När denna väl en gång spant sina vackra, allvarliga ögon i deras egna skulmedvetna och sagt: »Du har inte borstat dina tänder — det såg jag genast!» utsätta de sig ej gärna om igen för en dylik chikan. Dessa revyer, som för de små väl-skötta klienterna vanligen mynna ut i trefliga pratstunder med tant Hård, förljufvas dessutom af Bertil, som med en tandborste i ena handen och en tång i den andra beskäftigt ordinerar, än att man ska gapa, än att man ska spotta, så att dentolin ska hällas i vattnet och slutligen att »Mammy darling» ska »blåsa på» och »syssa bort» det onda — två universalmedel, på hvilka den afundsvärde lille pilten dock själf har monopol.

Lyckligtvis är det icke endast barn, som njuta förmånen af doktorinnan Hårds verkningfulla och delikata behandling. Småttingarnas mammor och pappor och farbröder och tanter och annat hyggligt folk få

också vara med på ett hörn. Icke alla af de vuxna patienterna i väntrummet Birger Jarlsgatan 13 anlita dock husets värdinna: hon har en svår rival i doktor Gustaf Hård af Segerstad, förr hennes studie- och examenskamrat, nu hennes yrkesbroder och hennes herre och man. Då får hon väl inga herrpatienter, stackare? Hon kommer aldrig att sakna herrar, lika litet som hon får behålla alla damerna för sig själf, så länge det finns män, som lefva i den ljufva tron, att fina och mjuka kvinnohänder trots muskler af stål icke kunna vålla dem någon smärta, och kvinnor, som dyrka manliga läkare.

Men jag vill just se, hvem som kan göra henne barnpraktiken stridig.

TORA KJELLBERG.

EN FASTLAGSHYMN.

NÄR JORDEN trånar att kasta sin snöhvita fångaskrud, du kommer, heliga fasta, som frihetens förebud; för alla, som våren vänta, du vill på dess portar glänta och bygga i dröm och hopp dess bidade rike opp.

Men icke blott om det ljuset, som lif här nere beskär åt hvad som tycks dödt och fruset, ditt glada budskap du bär. Med dina signade minnen du täljer för deras sinnen, som trå till himlarnas vår, hur vägen dit uppåt går.

Du låter vår tanke draga i följe med alla dem, som fingo Mästarn ledsaga till festprydt Jerusalem; du vill oss ånyo lära, att stigarna, som oss bära till evigheternas frid, förmörkas af kval och strid.

Du bjuder oss ödmjukt stanna inför Guds enfödde Son, när tusen röster förbanna hans namn med smälek och hån; du låter i nattens stunder Getsemanes dunkla lunder oss bringa ett återljud af hvad han beder till Gud.

Du manar fram för vårt sinne den kväll, vid vars sista glöd han skiftar till evigt minne sitt väsen i vin och bröd; du väcker till lif den dagen, då han för vår skuld blef slagen, men seger i döden vann, vår korade frälserman.

Men sist för vår blick du målar, hur Golgatas mörker flyr, när, guldröd af arlastrålar, uppståndelsens morgon gryr och låter vår själ förnimma i anande hopp en strimma af den oändliga vår, dit innerst vårt hjärta trår.

Välkommen, heliga fasta, du högtid för alla dem, som längta, sträfva och hasta att nå sitt Jerusalem, det nya, eviga, trygga, hvars port våra drömmar bygga långt bortom grifternas grus i andevärldarnas ljus.

E. N. SÖDERBERG.

GIF OSS HEMKÄRLEKEN ÅTER! FÖR IDUN AF TOMAS*.

NU ÄR JULENS högtid förgången, jul-ljusen hafva brunnit ned, och granen har sköflats på all sin prakt. Säkerligen har du under denna hemmets högtid tänkt på alla hemlösa, på alla dessa ogifta, som antingen icke hafva något föräldrahem eller af omständigheterna hindras att tillbringa sin julhögtid där.

Under andra tider af året kan den hemlöse glömma, att han saknar ett eget bo. Han går till sitt rum endast för att söka sömnens vederkvickelse, men där ute på kaféer, teatrar, varietéer o. s. v. bjudas honom nöjen i mängd, och har han blott pengar att offra, så ligger svårigheten endast i frågan, hvad han skall välja.

Kanske är det icke heller så stor förlust, att han då måste undvara ett hem, ty allt för ofta är det så kallade hemmet endast en rad af rum, hvilka äro afsedda dels till sofplats och matrum för familjens medlemmar, dels till ögonfägnad för möjligen kommande gäster. Något hemlif förekommer icke.

Men så kommer julen. Då vaknar kärleken till den lilla värld, som inneslutes af hemmets väggar, till nytt lif. Denna julstämningens kärlek beror nog till en del på vanans makt, men den har ock sin orsak i något annat och högre. Vid juletid sker en uppståndelse i människohjärtat. Finnes väl någon annan högtid, som så från fordom bevarat de yttre formerna för högtidlighållandet som julen? Och dessa yttre former föra liksom med sig summan af all den släktkärlek, som de flydda tidernas människor hyst. Du känner mera än annars, att du är älskad, och du erfar en liflig åtrå att få gifva kärlek tillbaka.

Hur tomt, hur outsägligt tomt kännes det icke då för den hemlöse! Kanske öppnar ett hem, som icke är hans, sina dörrar för honom, och då kännes tomheten mindre smärtsam, men längtan efter ett eget hem är dock lika brännande. Och om icke ens den glädjen skänkes honom, så vandrar han likt en utstött där ute i mörkret och ser, huru dörrarna slutas, den ena efter den andra; ingenstädes får han komma in! — Jo, det finns ett rum, som står öppet för honom, och dit går han. Men han tänder inga ljus; i mörkret ligger han på sin bädd med öppna ögon...

O, att hemkärleken hölles vid lif äfven nu, då juldoften har försvunnit ur våra rum, och vi börja vänta på sol och vår! Lyckan kan ju aldrig komma helt till oss här i tiden, men den kan förökas, och ett af medlen därtill är, att vi blifva frälsta från det kasernlif, som nu utgör vår förbannelse.

Massproduktion är (eller, skola vi våga hoppas: har varit?) tidens lösen. I hem-

* Uppsatsen skrefs vid juletid, men dess införande har fördröjts af brist på utrymme.

men kan intet utföras, ty allt skall ske på fabriker. Då barnen skola uppfostras och undervisas, kan detta ej ske af far och mor, ty det vore bortkastad tid att ägna sig åt undervisningen af några få. Därför sändas barnen till uppfostringsfabriken, skolan. Där kan en person med tillhjälp af maskiner (»metoderna») på en gång uppfostra ett stort antal barn. Och naturligtvis anser man, att resultatet härigenom blir bättre och framför allt billigare, än om uppfostran skett hemma — »för hand»!

Om de äldre vilja öka sitt vetande, kan det icke ske vid aftonlampan i hemmet, där någon läser högt ur en god bok. Nej, sådant är gammalmodigt och går för långsamt. Ut därför till bildningsfabriken, föreläsningssalen! Där kan man på en kort stund få en myckenhet lämplig och väl-lagd kunskap instoppad.

Det allvarliga arbetet kräver omväxling af nöjen, men man har glömt, huru det går till att leka, och nu måste skolorna taga upp leken såsom undervisningsämne. Ut därför att lära leka, ut till lekvallarna, ut, ut, långt bort från hemmet. Sonen åt ett håll, dottern åt ett annat och de gamla hvar och en åt sitt. Eller också fly de alla från hemmets tråkighet till nöjesfabriken, varietén, cirkus, förevisningssalen. Där kan man sitta still och ha roligt åt andras lek, och så får man ju allting så ofantligt koncentreradt!

Och det sköna, konsten! Visst älskar man konsten, det syns ju så tydligt af den mängd, som besöker fabriken för konstsinnets tillfredsställande, konstutställningen, konsertsalongen, teatern. — — —

Hvarför leker du icke med dina barn dessa gamla, enkla lekar, som kunna utföras i hemmet, och som hafva roat oss i vår ungdom? Hvarför förvandlar du icke barnkammaren till en liten skådebana, där skal-detankar omsättas i lefvande bilder, eller där hemlifvets små tilldragelser framställas på ett roande sätt? Hvarför sjunger du icke, hvarför spelar du icke, hvarför smyckar du icke din boning med den äkta konstens verk?

Om en af orsakerna till hemkärlekens afsvalnande låge i vår nuvarande benägenhet att till och med på det andliga området söka tillämpa arbetsfördelningens grundsats, så torde en annan kunna sökas i kulturmänniskans sträfvan efter frihet, efter rätt att utan hinder få själfständigt utveckla sina anlag och använda sina krafter på de områden, dit man känner sig kallad. Det behöfver väl knappast sägas, att jag icke anser ett sådant sträfvande förkastligt eller ens menar, att det i och för sig skulle åstadkomma något ondt. Jag ville här endast söka framhålla, att både enskilda människor och större, genom gemensamma intressen förenade samfund kunna miss-taga sig, icke blott om målet och om vägen som lättast förer dit, utan äfven om de egna förutsättningarna för detta måls uppnående. De mänskliga rättigheterna — lika väl som plikterna — äro för öfrigt af en så invecklad och sammansatt natur, att det för våra svaga ögon ofta kan synas, som om de komme i fullkomlig strid med hvarandra.

Mannens rätt till själfständig handling har i alla tider varit mera erkänd än kvinnans. Han planlägger sina företag för att vinna vidsträcktare kunskap, större förmåga, ökad inkomst, högre samhällsställning, och samhället söker genom lagstiftning och skyddsanstalter underlätta hans sträfvan,

så långt omständigheterna och hänsyn till andra samhällsmedlemmars bästa medgifva. Hustrun får vanligen sin kunskap om mannens verksamhetsfält just genom mannen och lär sig därigenom att se saken med hans ögon. Och för öfrigt, äfven om de från början hade helt och hållet olika synpunkter, så komma de dock, om de lefva ett rätt kärlekslif, allt närmare hvarandra, till dess de befinna sig på samma sida om tankeföremålet och se på samma sätt.

Om mannen då i en viktig angelägenhet icke litar på sitt eget omdöme, utan behöfver råd, behöfver diskutera skäl för och emot för att komma till klarhet, så kan han icke alltid finna utväg till detta i sitt hem, utan han måste då uppsöka dem, som studerat samma sak under andra förhållanden och därigenom vunnit en inblick, som han saknar.

Här synes plikt alltså stå emot plikt, rätt emot rätt: skyldighet att göra sig skicklig för den uppgift han valt ute i lifvet mot skyldigheten att stödja sin hustru i arbetet för hemmets vårdande och barnens fostrande. Och mannens rätt att arbeta på sin egen utveckling synes stå i strid med hemmets rätt att äga honom i sin krets och mottaga hans kärlek och ledning, hans undervisning och råd.

Men samkvämet därute med vänner och kamrater blir gladt och muntrande. Han känner saknad, om han lämnar dem, och han fruktar, att han i hemmet icke skall finna samma trefnad som i det glada laget härute, och så stannar han där han är och öfvergifver sitt hem. Om samvetet skulle anklaga honom, lugnas det med den tanken, att han ju hela dagen arbetat för de sinas bästa och nu bör äga frihet att välja det, som bäst tillfredställer honom.

Mannens sträfvan att vinna ökad kompetens och därpå härrörande större inflytande kan också urarta till en fåfångans jakt efter höga äreställen. Han unnar sig icke rast eller ro. Från tidigt till sent är han i en feberaktig verksamhet. Än kryper han, än går han brutalt framåt, och ständigt måste hans uppmärksamhet vara till det yttersta spänd, för att han icke skall förlora fotfästet och glida tillbaka. Någon tanke på hemmet kan icke få rum i hans själ. Från allt sådant måste han befrias af hustrun, så atåt hans kraft helt måtte få ägnas åt den fåfångliga striden därute.

Så har då mannen blifvit dragen från hemmet och den upplösande kraften, egoismen, har iklädt sig frihetens täckmantel.

Kvinnans frihetssträfvan har under långa tider blifvit planmässigt återhållen och har nu något af den förut uppdämda, men sedermera lössläppta vattenmassans egenskaper i sin natur. Hon vill tillkämpa sig rätt att få använda sina krafter inom alla de verksamhetsgrenar, som ägna sig för hennes begåfning, men denna sträfvan kan ofta komma i strid med hemmets fördringar.

Redan det, att den ogifta kvinnan ägnar sina krafter åt ett arbete, som icke är »husligt», gör henne i allmänhet mindre duglig att såsom maka träda in i och förestå ett hem. Intresset slappas och förmågan får aldrig tillfälle att uppöfas. Det kan icke bestridas, att kvinnliga »tjänstemän» i allmänhet med hvarje år som förflyter förlora lusten för husliga göromål och därför yttra sig om dem med största ringaktning. Det kan icke heller bestridas, att konsten att väl organisera och styra ett hem förutsätter långvarig öfning och noggrann kunskap om detaljerna. Men huru mycken sanning

ligger icke i skämttidningarnas unga-fru-historier! Hvad under då, om den unga makans kärlek till hemmet småningom skulle nedtyngas af detta arbete, som är henne så främmande och kanske motbjudande!

Men äfven en gift kvinna, som äger alla förutsättningar att väl sköta sitt hem, är icke alltid nöjd med den stilla verksamhet, som erbjudes henne inom dess väggar. Mannen kan därute i lifvet välja ett arbete, som bär spår efter sig i vida kretsar. Han deltagar i lagstiftnings- och förvaltningsarbeten för land och kommun, han kan med sina kunskaper sprida upplysning bland stora skaror, han insätter sitt kapital och sitt arbete i företag, som gifva bröd åt tusenden; men han är hänvisad att förbruka sin kraft på uppgifter, som för henne te sig som dagakarrens arbete.

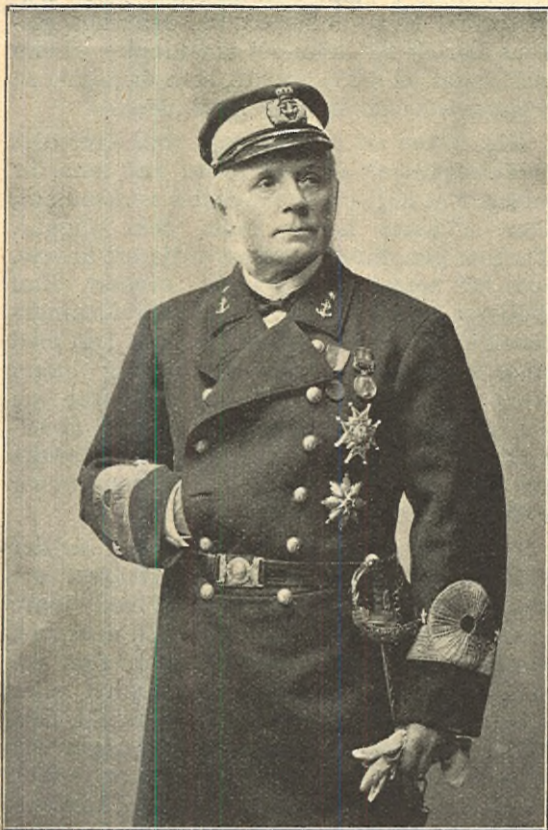
Då hon kommit på sådana tankar, är det helt naturligt, att äfven hon sträfvar att komma ut och få en verksamhet med vidare gränser. Hon sluter sig till föreningar och samfund af liktänkande kvinnor, som utöfva en människovänlig verksamhet eller arbeta på lösandet af sociala spörsmål. Hon väljer ett yrke eller ägnar sig åt någon art af konstnärlig verksamhet, där hennes verk få ett mera bestående värde, och hvarigenom hon på samma gång skaffar sig en inkomst, som gör henne mera oberoende af mannen och hans arbetsförtjänst.

Nu är det sant, att allt detta kan förenas med en noggrann omsorg om, en varm kärlek till hemmet, men det är också lika visst, att denna verksamhet ofta drager hustrun mer och mer bort från familjen. Omsorgen om den husliga ekonomin, tillsynen öfver tjänare och deras arbete, vården af bostaden och omtanken att allt där skall befinna sig i en skönhetssinnet tilltalande ordning samt framför allt barnens uppfostran — allt detta ansvar är af en sådan omfattning, att det helt kräver en persons ständiga vaktsamhet och intresse.

Skall hustrun då dela med sig af sin kraft äfven på andra uppgifter, så är faran stor, att hon icke räcker till för allt, utan blir ställd inför nödvändigheten att välja mellan de två verksamhetsfälten, ty skall hon fortsätta att dela sig mellan båda, torde all hennes gärning blifva blott ett fuskverk. Och om hon då mer eller mindre medvetet väljer den yttre lifsgärningen, huru går det då med hemmet? Det öfverlämnas allt mer i legda händer, och barnen förvisas till sköterskan eller sändas så fort sig göra låter till skolan. Man bor på hotell, fastän man själf betalt husgerädet, och dit till hotellet kommer mannen, trött af sitt arbete, och mötes af hustrun, hvars hufvud är fullt af bekymmer om hennes. Något gemensamt intresse ha de knappt nu mera, sedan hemmet och barnen, börjat upphöra att vara ett sådant.

Och sådana föräldrarna äro, sådana blifva ock barnen; de vilja också lefva sitt lif för sig själfva. De små vänjas småningom af med att gå till föräldrarna med sina små bekymmer, ty dessa ha »större och viktigare saker» att tänka på. De äldre gå helst ut till kamrater, ty i deras krets föres ett friare och gladare lif än i hemmet, och där stillas deras nyfikenhet med en världsvisdom, som de icke få inhämta hos far och mor.

(Slut i nästa n:r).

HANDARBETETS VÄNNERS UTSTÄLLNINGSGOBELINER.

CARL LARSSONS S:TA BIRGITTA.

TILL VÄRLDSSTADEN vid Seine afgår i dagarna från Handarbetets Vänner en samling konstnärligt gedigna textilster efter att i början af veckan ha skärskådats af en lifligt intresserad Stockholmspublik.

Handarbetets Vänner, som redan vid världsutställningen 1878 gjorde en prisbelönt debut i Paris, exponerar i år för första gången hautelisseväfnader i gobelinernas hemland.

Vid föreningens jubileumsutställning i höstas förevisades ett praktnummer af de för Parisutställningen bestämda gobelinerna, nämligen Carl Larssons karaktäristiska och liffulla »Kräftfiske», samtidigt afbildadt och beskrifvet uti Idun. Glanspunkten å innevarande veckas utställning var samme konstnärns här återgifna monumentala tapetgobelin »Sancta Birgitta cum filia sua Sancta Catharina,» hvars kartong är en kopia af mästarens berömda väggmålning i Göteborgs elementarskola för flickor.

Vår råder vid Vättern, en vår med den

mest högblåa himmel och det mest djupblåa vatten, med en solig, slingrande väg mellan bjärt gulgröna ångar och med hvit-sippor spirande i gräset. I fjärran lysa klostrets hvita murar. Kringvadjad af ett vårskirt löfverk, står den heliga Birgitta, gloriekrönt, i böljande klosterskrud, med gåsfjädern och bläckhornet hängande vid gördeln och med sina uppenbarelser heliga bok uppslagen i handen. Hennes mildt extatiska blick är riktad mot höjden, och ett förklaradt uttryck hvilat öfver hennes drag. Enligt den ur hennes uppenbarelser hämtade, med hennes egen handstil återgifna inskriften å bandet öfver hennes huvud är sierskan just i färd med att skildra en himmelsk vision för sin fromt lyssnande dotter Catharina, med de unga, väna dragen, den mystiskt drömmande helgonblicken, den symboliska hinden vid sidan och den svarta nunnedräkten, som så underbart höjer moderns askgrå klädnad och naturens varljusa prakt. Mattskära rosor, hopflätade med gyllne slingor, fylla ramens öfverstycke och regna en och en ned öfver dess hvita sidofält.

Beundransvärdt genom sin nobla och harmoniska komposition, sin genialiska färgbehandling och sin stämning af trohjärtad

CARL GUSTAF VON OTTER.

FRIHERRE Carl Gustaf von Otter, f. d. viceamiralen, afled nyligen härstädes i en ålder af 72 år.

Efter att hafva utbildat sig till sjöofficer, tjänstgjorde friherre v. O. i sina unga år i engelska marinens tjänst och deltog därunder i fälttåg i Ostindien. Därefter hade han befäl å flere af vår flottas expeditioner samt öfvergick sedan till att tjänstgöra i vår handelsflotta som befälhavare. I början af 1870-talet tjänstgjorde han som chef å korvetten »Josephine» vid en af dess expeditioner i främmande farvatten.

År 1875 blef han lotsverkets chef. Under hans administration har detta verk i afseende å materielen undergått en mycket genomgripande utveckling, om hvars förträfflighet numera ej torde finnas mera än en mening.

När C. G. von O:s yngre broder, F. V. v. O., med Louis de Geer m. fl. år 1880 lämnade den ministär, i hvilken han varit sjöminister, ersatte den nye statsministern grefve Posse honom på denna taburet med den nu aflidne brodern, som sedermera bibehöll denna viktiga post under mer än 12 år eller till slutet af 1892. Under denna tid lyckades v. O. genomdrifva åtskilliga reformer inom vårt sjöväpen.

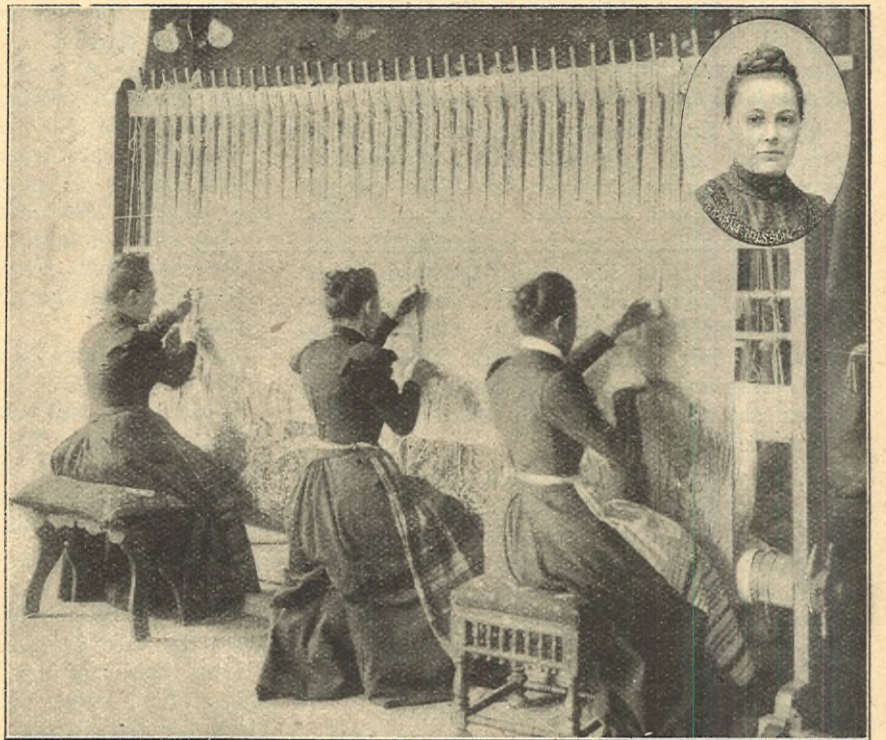
Friherre v. O. var serafimerriddare samt var en af de få svenskar, som innehade guldmaljen för tapperhet till sjös.

VI PÅMINNNA härmed våra läsare om den pristäfving för gåtöförfattare, som vi anordnat, och i hvilken utdelas flere pris från 5 till 30 kronor. Ingen, som är intresserad af vår afdelning för »Tidsfördrif» och som själf någon gång roar sig med att uppställa dylika tankeuppgifter, bör utebli från denna vår lilla täfning. Men uppskjut ej, ty tiden utgår den 15 mars! Se för öfrigt de närmare bestämmelserna i Idun n:r 6!

och andaktsfull innerlighet, lämpar sig konstverket förträffligt för textil behandling. På grund af den enkelt och plant hållna teckningen har det såväl för de arbetande som för de ledande krafterna varit jämförelsevis lätt att utföra. Resultatet, som vittnar om det mest kärleksfulla inträngande i uppgiften och ett konstnärligt sofrande af medlen, är för sällskapet en ny triumf inom denna teknik. Återgifven i garner, lämnar själfva taflan i fråga om form, färg

bergs på båda sidor lika väfda gröna duk med den brokigaste och gladdaste vattenflora och fröken Sjöströms blågröna bonad med motiv af maskrosor och kavaljersparoll.

A. Blomberg foto för Idun.

CARL LARSSONS GOBELIN UNDER VÄFNING Å HANDARBETETS VÄNNER.

SANCTA BIRGITTA
CUM FILIA SUA SANCTA CATHARINA

S:TA BIRGITTA OCH HENNES DOTTER S:TA CATHARINA. GOBELIN AF CARL LARSSON, UTFÖRD AF HANDARBETETS VÄNNER.

ETT DAGLIGT sällskapslif bland personer, hvilkas förhållanden och egenskaper äro oss likgiltiga, bland tidsfördrif, i hvilka man går och trampar tiden på hämlarna, bland samtal, hvilkas innehåll är glömdt den nästa minuten, gör slutligen lifvet naket, hjärtat öde, sinnet kallt för det goda och tolerant mot det onda.

A. TÖRNEROS.

MOSTERS STUGA. SKILDNING UR ALLMOGELIFVET AF ERNST WESTERBERG.

BELÖNAD MED 1:A PRIS VID IDUNS LITTERÄRA PRISTÄFLING 1899.

FORTS. OCH SLUT FR. FÖREG. N:R.

»RÄTTARN VILL så ha't,» ursäktade den andre.

»Gärdsgård här? Ä' ni rent tosiga, karlar! Här har inte varit gårdsgård på femti år!»

»Nej, det händer nog det,» svarade den förste och såg sig omkring. »Men så blir det väl nu då!»

»Rättarn vill så ha't,» inföll den andre på nytt.

»Men i Herrans namn, ni ska väl inte stänga oss ifrån kreaturen heller!» utbrast

Mostersmor förfärad. »Ni ska väl åtminstone sätta opp'en utanför fähuset!»

»Nej, det få vi inte! Här ska den gå fram, just här! Vi ha nog fått beskrivet hur den ska stå! Men nog är det fasingen förstas, att gångstigen ska stängas af!» tyckte de båda karlarne om hvarandra och klädde sig i håret.

»Hvad är det för prat här!» afbröt nu en hård stämman och den bredaxlade rättarn syntes nerpå den dammiga vägen. »Hvad! Ha ni inte hunnit längre än! Hvad vill käringen?»

Karlarne togo under tystnad ånyo i tu med det afbrutna arbetet, och Mostersmor såg med lika stor förtrytelse som sorg på den groflemmade nye rättarn på herrgården, som hon ännu ej sett, men gu'nås så visst hört talas om.

Hon tog några steg emot honom. Hon

och själ intet öfrigt att önska. Men ramen — kanske i sig själf något matt — ter sig mindre glänsande i väf än på kartongen. Med känd skicklighet torde dock vederbörande lätt genom en kraftigare isättning i rosorna och listverket kunna förläna dessa ett lifligare, med taflans kolorit mer öfverensstämmande tycke.

Gobelinen är under föreningens oafslätliga uppmärksamhet och kritik utförd af fru Karna Nilsson-Wahlenberg, hvars bild här återgifves, fröken Hanna Persson, hennes syster, och fröken Ellen Nibelius.

Född 1870 i Silfåkra nära Lund, började Karna Nilsson redan åtta år gammal sin bana som väfverska. Uppmuntrad af sin mor och sin mormor, hvilken sistnämnda fordom väft gobelin, slog hon sig vid sexton års ålder på denna industri. Efter ett års verksamhet i hemmet, hvarunder hon arbetat äfven för Handarbetets Vänner, anmodades hon af sällskapet att flytta till Stockholm och inträda i dess tjänst. Alltsedan dess, år 1888, har hon deltagit i föreningens svåraste gobelinarbeten — exempelvis dörröfverstyckena till Stockholms slott — samt genom sin högt uppdrifna praktiska färdighet och sin sällsynta konstnärliga begåfning, utvecklade genom samarbete med konstnärer inom facket, gjort sig skattad som en konstväfverska af rang.

Bland de andra utställda gobelinerna — om hvilka mera från Paris — må nämnas fru Anna Bobergs för kungsrummet afsedda väggbonader med rosiga, snötyngda vinterlandskap, fröknarna Widebecks och Wäst-

STALHEIMS TURISTHOTELL I NORGE, SOM I DAGARNE NEDBRUNNIT.

måste be för sin kära stuga, för sin gångstig till fähuset, för hela den magra torfvan, som var henne så kär. Hon måste be, fastän Gud ska veta, att det bar emot.

»Jo, jag är käringen, som bor här i stugan,» sade hon och knöt till hufvuddu-knuten. »Jag undrar just, hvad det här är för galenskaper, som han hittar på! Ska vårt fähus stängas ner på landsvägen? Ska jag kanske flöja öfver gårdsgården, hvar gång jag ska ner till kräken? Och ska stugan flyttas från grusbacken, stugan, som har stått här långt före både honom och mig? Han är väl människa, kan jag tro, och unnar oss väl att bo kvar till döddar åtminstone? Säg!»

Rättarn tycktes knappast ha hört på henne. Hans ögon hade följt arbetarne, som nu fått riktigt brådt, granskat marken och de enkla husen och likasom mätt upp det hela. Nu vände han sig åter mot gumman.

»Hva, sa ni, mor?» sporde han kallt. »Stugan — den ska flyttas innan halfåret. Gårdsgården — den ska gå som jag har sagt. Vi ska göra ett grustag här.»

»Grustag här? Stugan bort? Gårdsgården —? Ah du min eviga tid! Ska min backe grävas opp och förstöras och vrakas ut på vägarna! Det sker aldrig, om han så vore rättare hundra gånger! Grustag! Här, där jag är född och hoppas få dö! Nej, tänk aldrig det! Jag går till patron, han ska väl ha någonting att säga, han ock! Grustag! Ah, jag har väl aldrig hört! Jag går till patron i morgon dag!»

Rättarn blinkade till ett tag.

»Det lönar sig inte,» sade han hånfullt. »Ni kan inte få tala vid patron.»

»Ah, värre är han inte, han är väl människa, vet jag! Nog är jag väl fattig, men nog lär jag få tala vid honom, tänker jag.»

»Han är i Paris,» upplyste rättarn och beredde sig att gå.

Gumman tog ett par steg efter honom.

»I Paris?» sade hon. »Hvar är det? Kan jag inte gå dit?»

»Det tror jag knappt!»

Rättarn skrattade försmädligt. Tydligt hade han intet hjärta.

»Kan jag inte gå dit?» upprepade Mostersmor, och ögonen sågo så ängsligt frågande under de tjocka, svarta ögonbrynen.

Nu vände sig rättarn om.

»Nej, det kan ni inte,» sade han barskt. »Paris är en stad i Frankrike och ligger långt bortom hafvet. För resten, patron hör inte på prat. Var ni glada att komma ifrån för så godt pris!»

Han gick hvisslande sin väg, och Mostersmor stod kvar och såg efter honom.

Glada? tänkte hon. Skulle hon vara glad? Herre Gud! Den karlen måtte aldrig ha haft vare sig far eller mor eller hem! Glada! Grustag! Ah, Gud hjälpe oss arma!

Hon gick långsamt in, trött, nedslagen, sönderbråkad. Ingenting kunde hon ta sig till, tyckte hon, och gråta — hm, det nyttjade intet, alls intet! Skulle hon sätta sig i ett hörn och gråta och sucka och jämra sig? Nej, då blefve den sista villan värre än den första! Det var ingen annan råd än att söka bära det, bära det på bästa sätt och med Guds hjälp! Men nog kändes det tungt och svårt och obegripligt!

»Ni mor, hva är det?» frågade Greta, som såg moderns bekymrade min och tankfulla utseende. »Hva ska gårdsgården vara till?»

»Bry dig int om det, barn, tids nog får du veta't! Läs du på kat'kesen!»

På middagen kom far hem, trött och

tungfotad. Då var en bra sträcka af gårdsgården färdig.

»De hålla på med en gårdsgård härute,» sade gumman sakta, sedan han satt sig ner vid bordet.

»Jag såg det,» svarade far entonigt.

»De stänga af gångstigen nu till fähuset,» fortfor Mostersmor efter en stund.

»Jag såg det med,» menade far.

De tego båda. Slutligen sade hustrun:

»Jag har talt me'n!»

»Såå!»

»Han har inget hjärta, stackare!»

Far nickade.

»Folk säger så,» medgaf han.

»Och stugan — hvart ska vi flytta den?» funderade mor och satte sig på spishällen.

»Hm, vi få väl grunna på't,» menade far.

»Alltid får en en plätt att ställa den på.»

»Än åkerlapparna då, dem kan en int'ta med sig?»

»Nej, det blir svårt med det, men dem låter han allt bli ändå. De voro våra, de.»

»Hm, han kan nog ta dem med, om han sätter den sidan till,» menade gumman.

»Han lär ska kunna göra mycket, den där! Tvi vale, en sådan karl!» utbröt hon. »Och här ska bli grustag! Grustag i min backe!

Ja, aldrig trodde jag väl, att jag skulle upplefva slikt elände! Men en lär så länge en lefver! Om patron vore hemma ändå, men han lär ska vara långt bortom hafvet, i Frankland, sa han, karlkräket!»

Man talade eljes inte många ord om hela saken, hur viktig den än var, ty det var som att rifva i ett blödande sår. Och som ett mörkt moln hängde olycksödet öfver stugan och det fattiga folket därinne, görande de härliga vårdagarne med sol, blomdoft och fågelsång till dystra, tunga höstdagar med dimma, fukt och mörker öfverallt, ute som inne.

De måste flytta sin stuga, det var visst och oryggligt, och själfva flyttningen — ja, den var ju ingenting att grufva sig för, den kräfde arbete och möda, det var alltihop och slikt voro de vana vid. Men se, att lämna torfvan, grusbacken, nejden, som under många Herrans år växt in i deras sinnen och växt fast vid deras hjärtan, se det var värre det. Det var rakt som att bli stympad, som att mista en lem, en del af sig själf.

Det fanns ju fler backar i nejden, ja Gud bevars, det gjorde det visst det. Och enbuskar på dem var det heller inte ondt om, eller kattfötter, hästhofvar, styfmorsblommor och glest, fint gräs, som brändes upp af solen, och en och annan björk reste nog ock sin smärta, mjuka krona i höjden både här och där i närheten, och syrenerna vid stuguväggen kunde man i värsta fall få med sig, åtminstone delvis — men, Herre Gud, det var ändå inte deras backe och utsikten var inte densamma. Ack nej! Och många år måste draga förbi, innan de kunde bli fullt hemmastadda på ett nytt ställe.

Gårdsgården var snart färdig, och det lilla fähuset stod nu utanför, alldeles invid stora landsvägen. Far hade snart fått i ordning ett par små stegar att sätta upp emot stängslet och hjälpa sig öfver på, och på dem fingo nu mor och flickan och far med klättra både bittida och sent. Och till på köpet borde de kanske vara glada öfver, att de finge klättra öfver herrgårdens gårdsgård. Ty finge rättarn se dem, så kunde det allt taga slut. Och därför stodo ock de små stegarna i den lilla halfmörka stugfarstun och buros fram och åter, då de måste användas.

Så gick Mostersfar en afton upp till Storgårds-Per, som hade sina stora, granna hus alldeles uppe vid skogskanten med vidsträckt utsikt öfver hela det vackra, bebyggda och odlade landskapet; och steg man upp i andra våningen, såg man till och med älfven långt i söder glittra emot sol och himmel.

Dit upp gick Mostersfar för att höra, om inte Per ville ge honom en jordplätt att ställa stugan på, och om inte han, som hade mark där neråt hållet, ville byta till sig några af åkerlapparna, som lågo där tätt intill stugan. Det var ett särdeles viktigt ärende och mycket hängde nu på Per, som var känd för att vara både burgen och hjälpsam.

Det var en liten svarthårig karl, Storgårds-Per, med ett förskinn, lika blanknött som Mostersfars, och en klar blick, kvick och vänlig som ett barns. Han hälsade den andre ute på backen med ett kraftigt handslag.

»Du är ute och går, du,» sade han.

»Åja, jag är väl det,» mente den andre.

»Godt väder,» återtog Storgårds-Per och lyssnade till lärkdrillarna.

»Ja, vädret är godt det,» intygade Mostersfar.

De tego en stund och sågo sig omkring.

»Här bor du bra till,» tyckte efter en stund Mostersfar. »Hm.»

»Åja, Gud ske lof! Vi börja äntligen få litet i ordning nu efter flyttningen, men nog är det olikt mot när vi bodde nere på ägorna alltid. Men den här landtmätarn, han gör mycket krängel han.»

»Jo jo,» instämde Mostersfar.

»Jag skulle allt behöfva en jordplätt,» fortfor han efter en stund. »Har du någon? Vi ska väl flytta vår stuga, vi ock.»

Storgårds-Per fick stora ögon och såg förvånad på den andre.

»Hvad säger du, ska ni flytta? Hva är det för tok?»

»Hm — rättarn vill så ha't. Stugan lär ska stå på herrgårdsmark, påstår han.»

Per spottade ett tag och såg allvarsam ut.

»Åja,» sade han slutligen, »jag känner till'n. Vi ha haft litet oss emellan ock beträffande stängsel och vintervägar. Det är en rackare till karl!» sade Per med eftertryck och tittade Mostersfar i ansiktet. »Har du annars sett efter något lämpligt ställe?»

»Ja, jag har väl det. Vi kanske skulle gå och titta ett tag.»

De båda gubbarne knallade sig säfligt i väg ut genom grinden och ut på den stora, breda landsvägen, som torr och hård och dammig drog som ett ofantligt band genom landskapet. Skogen, den stora, dystra, mystiska skogen, låg tätt intill Storgårds, och då Mostersfar gått förbi uthusen, tyckte Per:

»Hm — tänker du riktigt till skogs?»

Vägen krökte nedanför en liten backe. Till vänster i sänkan lågo några gröna vretar, som hörde till Storgårds, till höger på höjden stodo skogens utposter i form af enstaka, höga furor, pyramidformade enbuskar och stora stenar, öfverdragna med mjuk moss; en liten gångstig slingrade in i skogen, nästan vinkelrätt mot vägen.

»Här!» sade Mostersfar kort och stannade utanför gårdsgården.

»Hm,» svarade Storgårds-Per.

De klättrade öfver stängslet och gingo under tystnad omkring därinne. Där voro buskar, ris och sten, tufvor och omark och ljung uppe på grusbacken, men finge man

Alla förbrukare af koncentrerade munvatten!
pröfven vår nya

Extra koncentrerade

ASEPTOL

å 2 kronor per flaska; verksamaste antisepticum; oskadlig; särdeles angenäm, kylande smak; drygast, i längden billigast; mångsidigast nyttig.

St Eriks Tekn. Fabrik, Stockholm.

hugga undan en smula och rödja af, så kunde man allt få en trefflig plats för en stuga, och utsikten från sluttningen var rätt vidsträckt, man till och med såg en glittrande flik af älven.

»Jaa,» sade Per och tog sig om hakan. »Tycker du om backen så. Jag har ju ingen nytta af 'en. Men vi skulle väl mäta af en smula, så att du får gärdsla in så småningom. Och så ska jag lyss med mor ett tag, förstås.»

Då Mostersfar kom hem på kvällen, hade han saken klar, och förslaget om utbyte af hans mest närliggande åkerlappar mot ett par däruppe hade inte alls låtit omöjligt.

»Papper ska väl sättas opp sedan,» mente gubben åt mor, »ty tiden är både konstig och ond, och en får lof att tänka på allt. Det är inte nog med, nu för tiden, att ett par karlar komma omsams om en sak och ta hvarandra i hand på den, utan nu ska det skrivas och kladdas och stämpas okristligt. Hå hå ja män!»

»Ja, säg det!» instämde mor. »Nå, det kostar väl ingenting, kan jag tro?»

»Kostar? Backen! Hva skulle väl den kosta? Jag hugger väl några stafrum ved om året åt Storgårds-Per, så att det blir nog bra med det.»

Mostersmor hade inte hört gubben så språkförd eller sett honom så nyter på länge. Nog för att han hade fått sig en pärla i Storgårds, men det var då inte orsaken; fast hellre tycktes en tung börda ha lyfts af hans axlar, en börda, som tryckt inte så litet och fördystrat humöret.

Han gick ut ett slag och tittade på den konstiga gärdsgården och nästan skratade åt den, och sedan han tagit sin stugas yttre i skärskådande, från den hvitrappade skorstenen och den hemmagjorda takrännan öfver farstutrappan till de små fönstren och stenfoten, kom han in till mor.

»Hm — du ska väl opp och se på vår nya backe, mor,» sade han, där han satt på sin plats vid bordet med mössan på den gräsprängda, tjocka luggen. »Där blir en bit arbete för oss, du!»

»Det är klart det,» mente Mostersmor, som sysslade vid grötgrytan. »Vi kunna väl sticka dit i morgon ett tag, i kväll är det för sent. Barnungen kan ju följa med, så får hon se också. Jag har sagt henne alltihop i dag.»

Och före klockan sex på morgonen voro de där, och foro omkring öfverallt bland stenar och buskar och träd och gropar och rishögar. Där komme arbete inte att tryta! Och där invid tallarna skulle de ha fähuset, där på backen stugan, vänd åt vägen likasom nu, där grind i gärdsgården och stig upp till trappan. Källare kunde de gräfva i backen inåt skogen och ett par potatisland stod allt till att få också neråt det blifvande fähuset till.

De sågo sig om. Åja, inte var det väl hennes backe, tyckte Mostersmor, men finge de bara komma sig litet i ordning och ha hälsan, så kanske det inte blefve så galet ändå till sist! Men stretigt skulle det säkert bli, det syntes nog på allt, men arbete voro de vana vid.

*

Ett halfår slinker snart undan, och Mostersfolket grep sig därför genast an med de förberedande arbetena däruppe i skogsbyn. Far och mor och Greta med för resten höggo träd och buskar, röjde undan rishögar, vindfäll och smärre stenar, hackade och gräfade och bökade, så att svetten lackade, släpade och sleto både sent och

tida, och fingo så småningom skapligt nog i ordning där på backen.

Det började rent af se mänskligt ut, sa folk, som for förbi och stannade med sina foror, medan de hvilade armbågarna på gärdsgården och sågo på ett tag.

Under några af de skyhöga furorna, som sparats, satte gubben upp ett skjul. Där skulle kreaturen bo, medan man ref ner fähuset och flyttade det och gjorde det i ordning igen. Och hade man väl fått upp det, så skulle stugan snart nog vara ner-tagen, transporterad och åter uppsatt. Snart nog? Åja, det förstås, alltid tog det tid, men till hösten skulle det allt vara skapligt nog i ordning ändå. Det var då säkert!

Mor sparade sig ej, utan högg i med både yxa och bräckjärn och spett och arbetade jämte far som den värsta karl. Och folket i bygden, som tyckte synd om dem, räckte dem villigt en hjälpande hand på både ett och annat sätt. Och då det lilla fähuset var nerrivet och låg där i spillror och virrvarr mellan halm och boss och sopor på åsens sluttning bland blyga blommor, frodigt gräs och invid det hvirflande landsvägsdammet, så töfvade det ej länge, förrän Bengtsfar, närmaste grannen, en kväll tog och lassade hela partiet med plankor och stockar efter sina glänsande hästar och i ett par omgångar körde upp det till skogsbacken. Där kommo Svens Erik och Storgårds ene dräng och hjälpte till att få ihop'et på nytt, och far och mor och Greta hängde ock i, och så reste sig snart det gamla fähuset helt treffligt under furorna.

Det var en högtid, må tro, då kreaturen på nytt fingo taga sina skumma bås eller kättar i besittning, och mor gick däruppe en hel kväll och småpratade med dem och såg på stenmuren på höjden, där hennes stuga snart nog skulle resa sig och ge litet lif åt skogskanten. Hon tyckte, att det allaredan började folka sig! Men aldrig kunde det bli som hennes gamla backe, var det möjligt det!

Nu kom det värsta — stugan. I och med det att de började med den, så voro de naturligtvis husvilla till en tid. Husvilla, då man har ett fähus och ett duktigt skjul till? Ånej, men svårast var det förstås med matlagningen. Men några stenar på kant mot en stenhäll eller en grop i jorden dög nog några veckor, och så var det ju sommar till på köpet.

Alla grepo sig hurtigt an, och ingen, icke ens mor själf, hade tid att hängifva sig åt sorgsna tankar och föreställningar. Arbeta bara, arbeta! Det enkla och ringa bo-haget var snart oflyttadt på backen och Bengtsfar svek ej heller nu; lasset var ju ingenting att tala om. Och så började förstörelseverket; stock efter stock, plankor efter plankor, bräder, lister och fönsterfoder, allt, allt, lossades och bröts isär, vräktes i mark oafbrutet, utan förskoning, utan förbarmande, det ena efter det andra. Den murade skorstenen och spisen kom far att rifva sig i håret, men en murarkunnig karl, Anders Gustaf i Vällbo, kom själfmant och erbjöd sin hjälp. Det var snart gjordt, mente han, och så var det äfven.

Jaa, det gick rätt gesvindt med att få ner stugan och lika lätt att få den i några lass forslad hela vägen dit upp. Och hur tiden skred och folket arbetade och välvilliga händer hjälpte till på alla hörn, så växte timmerväggarna i höjden, tak lades därpå, de gamla fönstren togos fram ur sin gömma och sattes in. Och då mor för

första gången gjorde eld i den nymurade spisen med sin gamla håll från sjuttonhundratalet och draget visade sig rätt godt och naturligtvis skulle bli än bättre, så steg en tacksamhetens suck med den lätta, blå röken mot höjden. Och far stod där ute vid sitt blanknötta spadskäft med värkande rygg och svett och dam i hårfästet och skrek in till mor:

»Du mor! Jag ser älfven!»

Ja, Herre Gud, det var härligt, mer än härligt!

Men syrenerna, mors syrener? Hur skulle det bli med dem? Inte kunde de flyttas denna tid på året, och annat kunde inte bli tal om än att de skulle följa stugan åt. Mor skulle ner och titta en kväll, hur de hade det nu för tiden, där de stodo ensamma och öfvergifna på den öde marken och inga fönsterrutor hade att spegla sig i mera.

Hon kom ner på den långa, grönkantade landsvägen förbi hus och gårdar och gården ända ner till den gamla badstun, som stod intill den alltjämt slagfärdiga grinden. Här fortsatte stora vägen rakt fram, men byvägen, hennes gamla välbekanta byväg, bar in genom grinden och därefter upp för den sluttande grusåsen. Hon gick där fram med andakt och vemod i hågen — ack, det var ej längre hennes egen väg! — och spände sina mörka ögon emot den förra stugugrunden, där hennes syrenbuskar väl nu borde synas, tyckte hon.

Men inga syrener blef hon varse, hvarken då, eller när hon stannade tätt invid den äfven här nyuppförda gärdsgården och såg dit in på backen. Men det hon blef varse fyllde henne med både vrede och sorg. Och om ögat blef dunkelt och hjärtat nästan stannade i hennes barm och handen ofrivilligt knöt sig, så var det som sagdt af lika mycken vrede som sorg och öfverraskning.

Hela den vackra syrengruppen var nedhuggen! Gummans skatt var sköflad, grusad, fördärfvad! Och det hade elaka eller tanklösa människor gjort!

Hon klättrade öfver gärdsgården, fick ihop alla kvistar och grenar i en duktig knippa och gaf sig så i väg hem.

Inte skulle de åtminstone ligga där i solen och torka bort, hennes kära syrener, och skräpa ner och komma till ingen nytta! Ånej, bättre hade de förtjänat, som så många ädla gånger förljufvat hennes dag med sin doft och sin fägring. Nu skulle hon bära hem dem till sina getter, så kommo de ännu efter sin förstörelse till nytta. Och rötterna — ja, dem skulle hon gå och gräfva upp i höst, det var då visst och sant, och de skulle sättas ner igen just utanför hennes stugufönster där uppe i skogsbacken. Och om Gud gafve växt, så toge de sig allt, och om några år kunde hon säkert på nytt få se sina syrener gå i knopp och blom.

Och då skulle hon gå till rättarn där borta på herrgården med en blomkvast, ty, Gud bevars, inte var hon ond på karlstackarn, och han kanske skulle tycka om att få sig en knippa rara syrenblommor. Fast han hade då inte förtjänat'et inte, det var då säkert, men det skulle vara så hjärtans gladt att göra honom förlägen, om det nu var möjligt.

Under sina funderingar och sitt småpratande med och för sig själf hade Mostersmor nått nästan fram till sitt nya hem och stannade nu en stund på landsvägen, med sin börda lutad mot gärdsgården. Med en

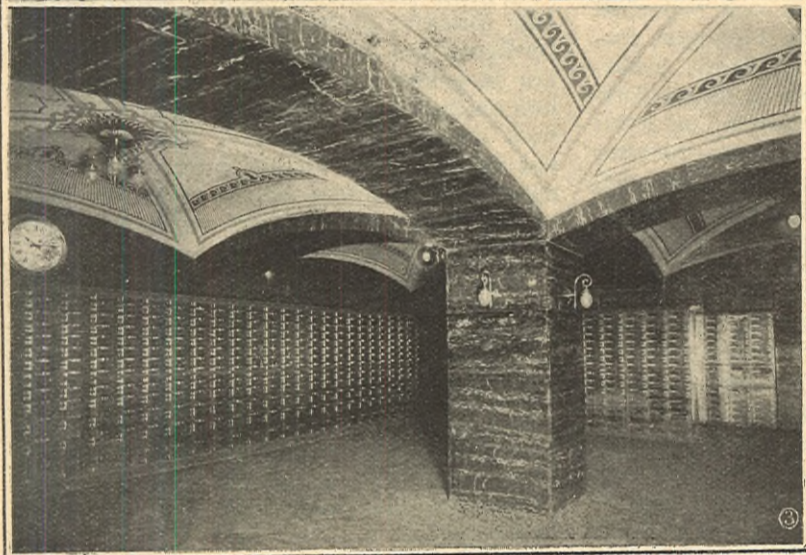
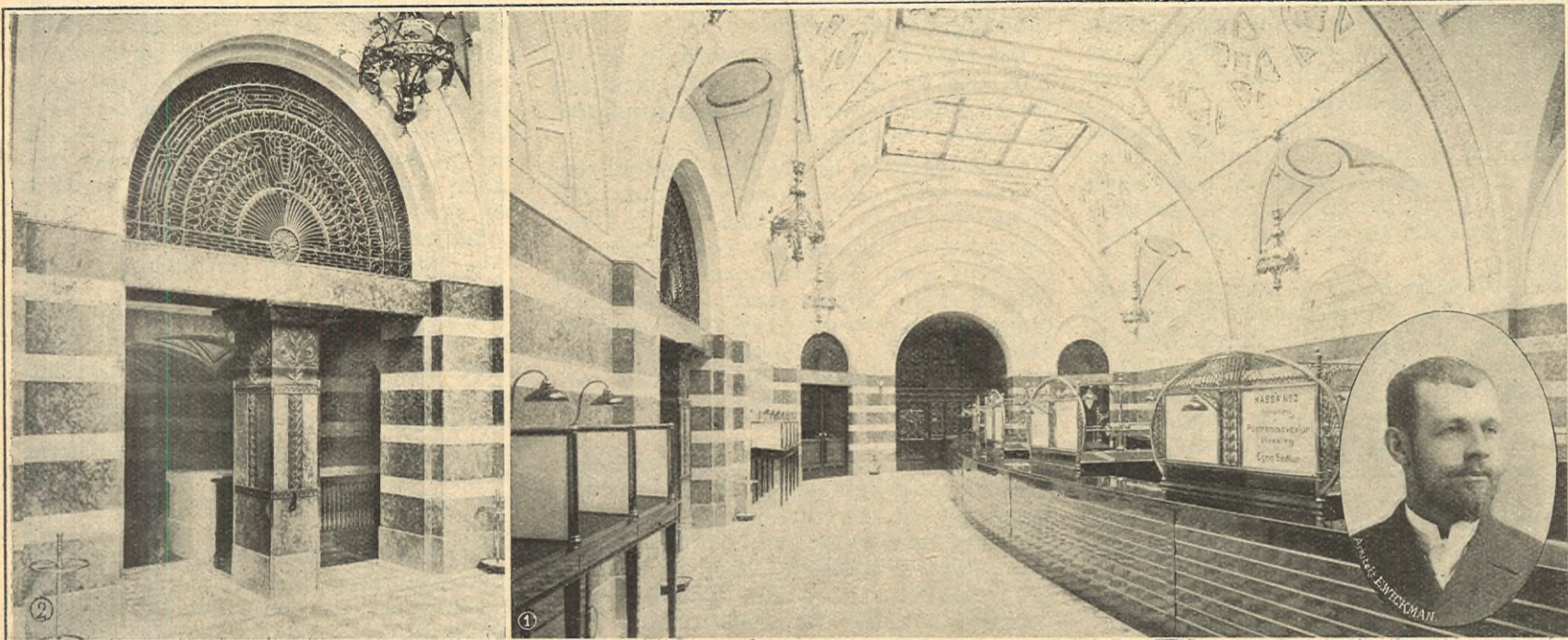
HULTMANS CACAO

har brutit väg för den Svenska Cacaofabrikationen.

Dess absoluta renhet garanteras, men förbrukare däraf uppmannas enträget att vid köp noga tillse att de verkligen erhålla Hultmans Cacao och icke billigare uppblandade och förfälskade cacaoorter af svensk eller utländsk tillverkning, hvilka ofta utgifvas för Hultmans Cacao.

Partiförsäljning: **Hultmans Fabrikers Filial. Riddargatan 10.**

FRÅN SKÅNEBANKENS

NYINVIKTA LOKALER

I STOCKHOLM.

1. STORA BANKSALEN.
2. NEDGÅNG TILL DEPOSITIONSHVALFVET.
3. DEPOSITIONSHVALFVET.

FOTOGRAFIER FÖR IDUN

AF A. BLOMBERG.

Varorna, som såldes, hade S. de C:s damer själfva förfärdigat under sina arbetsaftnar, ty det är föreningens vackra princip att blott genom eget arbete åstadkomma de behöfliga medlen. Ett undantag bildade dock de af åtskilliga konstnärer skänkta tafforna.

Från den med säker och fin smak anordnade basaren meddela vi i dagsnumret en teckning, återgivande dels det rörliga lifvet mellan stånden och dels det med korgar och blommor behängda lyckohjulet à la Ferry; längst ned till höger å teckningen synes en af de unga barmhärtighetssystrarna.

Basarens anordnare har varit museiamanuensen E. G. Folcker, hvars porträtt våra läsare likaledes återfinna här nedan.

Detta är emellertid ej enbart skälet hvarför vi nu presentera hr F:s bild i Iduns spalter. Hans anordning af den nyss avslutade basaren har endast gifvit oss ett mera öskt tillfälle att införlifva honom med vårt porträttgalleri, enär han är en man, af hvars utomordentliga smak, säkra stilkänsla och kunskapsrikedom, hufvudstadens allmänhet under det senaste decenniet haft tillfälle att se och njuta de vackraste resultat i exempelvis flere af våra mera betydande specialutställningar, hvilkas ordnande han haft sig anförtrödt.

Bland dessa må särskildt nämnas Svenska slöjdföreningens interiör vid 1897 års utställning, dess möbelutställning 1899 samt den nu pågående charmanta Carl XIV Johansutställningen, från hvilken Idun i nr 7 för i år lät sina läsare se några interiörer. Anordnandet af Skansens första stora värfest var likaledes amanuensen Folckers verk.

För öfrigt har han hållit föredrag och skrivit förträffliga uppsatser i ämnen, hörande till »Konsten i hemmet», hvaraf en del publicerats i Idun m. fl. tidningar och tidskrifter.

Hvad han som basararrangör uträttat, därom behöfva vi näppeligen erinra damvärlden, som, när det gäller någon af dessa välgörenhetsfester, aldrig förgäfvades vädjar till hans finodlade smak, hans nit och arbetsförmåga.

ABR. HIRSCH, den öfver hela den musikaliska Norden välkände musikförläggaren, afled för några dagar sedan härstädes i den höga åldern af närmare 85 år.

Ab. Hirsch ägnade sig redan vid mycket ung ålder åt det yrkesfack, inom hvilket han sedan skulle komma att arbeta med så stor framgång. Femton

E. G. FOLCKER.

ABR. HIRSCH.

viss stolthet såg hon stugan, hennes, deras stuga, resa sig på den delvis röjda backen; fähuset stod en bit ifrån under furorna, några åkerlappar voro upphackade, gårdsgården omslöt det hela och den väldiga barrskogen där bakom tycktes likna ett härligt, mörkgrönt draperi. Och öfver hela det lilla nybygget föll aftonsolens glans och gnistrade mot de små fönstren och lekte på tallarnas uddiga kronor.

Nu kommo far och Greta ut på trappan, och en svag, blå rökpelare ringlade sig upp ur den hvita skorstenen; tydligen hade flickungen eld i spisen.

»Ho-oj!» skrek Mostersmor, där hon nu kom fram med sina vissnade syrener i famnen, så att det ekade i den gröna skogen.

Och far och jäntan kisade mot solen och svarade »ho-oj», och Greta satte i väg ner för att möta mor.

UR DAGSKRÖNIKAN.

SKÅNES ENSKILDA BANKS nya palats har nu öppnat sina portar för allmänheten. Af den lika ståtliga som vackra byggnadens yttre presenterade Idun en afbildning redan i nr 71 af 1899 års årgång. I dagsnumret äro vi i tillfälle att meddela vår läsekrets trenne bilder från det praktfulla bankpalatsets inre, nämligen af banksalen och det stora depositions-hvalfvet samt af nedgången till det senare.

Från den originella hufvudentréen i hörnet af Freds- och Drottninggatorna kommer man genom en bred gång med marmorklädda väggar direkt in i den stora banksalen, hvilken sträcker sig från öster till väster i husets bottenvåning.

Salen är 22 m. lång, 10 m. bred och 9 m. hög. Sitt ljus erhåller den från taket. Golfvet och del-

vis väggarna bestå af plattor af mörkröd och vit marmor, som göra stor verkan. Detta är äfven förhållandet med taket med dess i hvitt och guld rikt ornerade bågar och fält. Hvad som ytterligare förlämnar den imponerande salen dess karaktär är den eleganta, i massiv mahogny med förgyllda bronsbeslag utförda disk, hvilken delar rummet i två hälfter. den yttre afsedd för allmänheten, den inre med sina ståtliga dubbelpulpetar af samma träslag för bankpersonalen.

Midt på banksalens ena långvägg är nedgången till det stora depositions-hvalfvet. Att äfven det förete en imponerande anblick med sina pelarburna hvalf, marmorklädda väggar och förnicklade, till ett antal af öfver 1,000 uppgående depositions-fack — därom bär den tredje af våra bilder ett vederhäftigt vittnesbörd.

Det nu avslutade byggnadsarbetet, hvilket med hänsyn till kraftig och fantasifull arkitektur och materialets alltigenom ädla och solida beskaftenhet, torde kunna inrangeras bland de mera märkliga af senare årens byggnadsverk i vårt land, länder såväl palatsets upphofsman och arbetets ledare, arkitekten G. Wickman, som ej mindre det holag, hvilket ej skytt några ekonomiska uppoffringar för ernandet af ett både konstnärligt gediget och praktiskt sedt tillfredsställande resultat, till all heder.

Som komplettering till våra illustrationer från det vackra penningpalatset, presentera vi för vår läsekrets äfven porträttet af arkitekten G. Wickman, känd bl. a. som upphofsman till Stockholms stads utomordentligt vackra paviljong å 1897 års utställning härstädes.

EN VÄLGÖRENHETS-BASAR, som vann allmänhetens varmaste sympatier, var den af föreningen S. de C. i förra veckan å Grand Hôtel anordnade försäljning till förmån för nämnda förenings vackra barmhärtighetsverk: hemmet för fattiga och sjuka barn, som nu håller på att grundas.

Basaren afhölls, som bekant, i Grand Hôtels stora festvåning, under hvars guldkimrande takhvalfning eliten af hufvudstadens älskvärda och charmanta unga damer agerade »försäljerskor för en dag».

är gammal inträdde han nämligen som medhjälpare i Stockholms dåvarande äldsta musikaffär, Östergrenska musikhandeln, för hvilken han några år senare blef chef.

Under hans energiska ledning utvecklade sig affären med en för den tidens förhållanden stor hastighet och omfattade efter hand ej endast musiksortimenthandeln, utan äfven ett betydande musiklånbibliotek och en stor instrumenthandel, hvarjämte den växande förlagsrörelsen föranledde honom att upprätta ett nottryckeri.

Det var också vid förläggarverksamheten han knöt sitt största intresse, och för att ännu mera kunna koncentrera sitt nit kring densamma, öfverlät han 1874 musikhandeln till Julius Bagge, och något senare öfvertogs instrumenthandeln af hans son Ivar Hirsch.

Men jämsides med detta sitt arbete ägde han äfven tid och intresse att taga verksam del i åtskilliga andra värf, som lågo hans yrkessfär mer eller mindre nära.

Sålunda var han en af stiftarne af Svenska Bokförläggareföreningen samt af Bok- och musikhandlarnes pensionsförening, inom hvilka båda institutioner han under en lång följd af år fungerade som

år 1884 är innehafvare af den betydande förlagsfirman.

*

ETT NEDBRUNNET TURISTHOTELL. Vi meddela i dagsnumret en vy af det vackert belägna och af elden nyligen härjade Stalheims hotell i Norge, välbekant för ett mångtal svenska turister.

Detsamma blef under vintern 1890—91 fullständigt ombyggt af sin dåvarande ägare mr Patterson och intog genom sin storartade anläggning, sitt präktiga läge och utmärkta skötsel främsta rummet bland de norska hotellen på landsbygden.

*

KVINNLIGA JORDBRUKARE En dotter till Danmarks förre kultusminister har, enligt hvad i dagspressen nyligen omtalats, låtit inskrifva sig som elev vid en landtbruksskola.

Att kvinnor genom omständigheternas tillskyndelse nödgas ställa sig i spetsen för skötandet af större eller mindre landtgoods torde lika litet i Danmark som i Sverige höra till undantagen. Men att en kvinna väljer landtbruket till lefnadsyrke och fackmässigt utbildar sig för detsamma är likvisst mycket sällsynt.

Den förnäma danska fröken har emellertid med

HANS FOSTERDOTTER. BERÄTTELSE FÖR IDUN AF VALDEMAR.

FORTS. FRÅN FÖREG. N:R.

»O, HVAD JAG LÄNGTAR efter det kära, gamla Videnäs,» utbrast hon. »Om du visste, hvad jag gläder mig åt att få komma dit igen!»

»Du vill då komma tillbaka, Elsie?»

»Om jag vill? Det var då en fråga. Men kanske du har ändrat dig?» sade hon, half skämtsamt, i det hon sköt fram sockerskålen till honom.

Han log.

»Du har nu fyllt aderton år, och du vill fortfarande gifta dig med mig, Elsie?»

»Om du frågar det flere gånger, så straffar jag dig med att svara nej,» sade hon skämtsamt.

Han tog henne i sina armar och kysste henne.

»Då är du om en månad min hustru. Min älskade!»

»Käraste onkel!»

»Nej, inte onkel nu längre, Richard, Dick, hvad du vill.»

Så gick kvällen, den härligaste kväll han tyckte sig ha upplefvat. Dagen därpå tillkännagafs för-

»EN SKUGGA» AF K. MICHAELSON Å SVENSKA TEATERN: KONSERTSCENEN UR 2:A AKTEN. EFTER FÖR IDUN TAGEN FOTOGRAFI AF A. RYDIN.

ordförande. Dessliques var han i tio år stadsfullmäktig och ungefär lika lång tidrymd ekonomidirektör i Aftonbladet.

Dock faller, som sagdt, hans betydelsefullaste och mest fruktbara arbete inom musikförlagsverksamhetens område, och vill man ha bekräftelse på hvad han uträttat inom detsamma, behöfver man endast slå upp hans voluminösa förlagskatalog, där så godt som hela vår svenska tondiktning från tiden 1840 till början af 80-talet finnes representerad under namnen Bauck, Berens, Dannström, Frieberg, J. A. Josephson, Otto och A. F. Lindblad, Aug. Söderman och Gunnar Wennerberg m. fl., för att ej tala om norrmannen Halfdan Kjerulf, hvilken lät sig framföras inför Nordens publik af den svenske förläggaren.

Men Abr. Hirsch var ej blott och bart den driftige affärsmannen, han var dessliques en fin, nobel och hjärtevarm människa. Det låg något säreget mjukt och soligt öfver hans personlighet, en prägel, som fick en än starkare relief af hans fördomsfria och upphöjda tänkesätt och sällsynt optimistiska världsåskådning.

Den afidne sörjes närmast af maka, född Meyerson, samt fem barn, bland hvilka äro den framtående målarinnan fru Hanna Pauli samt musikförläggaren Otto Hirsch, hvilken sistnämnde sedan

sitt inträde i landtbruksskolan gifvit sina svenska systrar ett godt föredöme, när de vilja utbilda sig till »själlförsörjerskor».

*

EN BLOMSTERUTSTÄLLNING. Sistlidne vecka hade som en erinring om sol och sommar att bjuda stockholmarna på en synnerligen vacker blomsterutställning, benämnd »amatörernas blomsterlökutställning». Densamma var inrymd i tvänne rum i en af Sveasalens flyglar, där ögat tjusades af charmanta grupper af lökväxter, såsom tulpaner och hyacinter; äfven vackra rosenarter och violer funnos representerade.

Bland de många, som erhöilo pris, var major V. G. Balck, hvilken hade utställt en praktfull grupp, bestående uteslutande af lökväxter, tulpaner och hyacinter, för hvilka han erhöil såväl för-ta pris som hederspris. En dylik utmärkelse tillföll äfven fru Julia Blomgren för särdeles vackra lökar i glas.

För öfrigt erhöilo flere af amatörerne första pris, hvilket äfven var förhållandet med åtskilliga af de utställande trädgårdsmästarna.

Initiativet till utställningen hade tagits af fröhandlare Tjäder, och med honom hade som organisatörer förenat sig major Balck samt fruarna Burman och Berlin.

lofning mellan kapten Richard Bergh på Videnäs och fröken Elisabet Walde.

Det blef stor förvåning i Videnäs' omnejd bland vänner och bekanta, fast somliga påstodo sig alltid ha' anat, att det skulle gå som det gjort. Och de flesta, som sade detta, voro mammor med fullväxta döttrar, som icke ogärna skulle sett kapten Bergh som svärson; han var ju det bästa partiet i trakten.

En månad därefter firades bröllopet i doktor Höjers hem i Stockholm. Efter dinern afreste de nygifta på en brölloppstrupp till kontinenten.

Det var en varm dag i slutet af juni. Kapten Bergh och hans unga fru befunno sig i Stockholm på återresa hem till Videnäs. De hade gjort en lång promenad. Elsie var trött, och de slogo sig ned på en soffa i Humlegården. På en soffa strax intill satt en äldre herre med en dam, som tydligen var hans fru, samt tre halfvuxna gossar.

Richard såg ett ögonblick på dem och undrade, hvem det i all världen kunde vara, som damen påminde så starkt om.

»Elsie, känner du fruntimret där?»

Elsie vände på hufvudet och ett utrop undslapp henne.

»Det är ju min styfemor, Judith Walde! Det är sant, hon har gift om sig och bor nu här. Och

gossarne där, äro säkert mina halvbröder. Jag måste genast fram och hälsa.»

Hon gick fram och sade sakta och tvekande:

»Du känner väl inte igen mig, mor?»

Judith betraktade henne förvånad ett ögonblick, så reste hon sig hastigt och utbrast:

»I alla da'r, är det inte Elsie?!»

Och hon skakade hjärtligt Elsies framräckta hand.

Judith Walde var förändrad. Det hårda drag, som förr var så framträdande i hennes vackra ansikte, hade mildrats, rösten hade förlorat sin skarpa klang. Hon hade blivit sjuklig, och genom sjukdomen hade hennes starka, oböjda sinne, som hårdnat i sorg och bekymmer, blivit mildare, mera ödmjukt.

»Så roligt att få se dig, Elsie! Det här är min man, och detta, gubben lille, är min styfdotter, Elsie Walde.»

»Bergh,» bifogade Elsie leende

»Ack, javisst, du är gift! Det skref du ju till mig om.»

Richard närmade sig och hälsade.

»Och det här är mina bröder.»

Elsie omfamnade gossarne.

»Ja, dem känner du väl knappast igen. Det här är Torsten, sin far upp i dagen. Och där är Bruno, han påminner om dig, och så den yngste, Olof.»

Gossarne vredo sig förlägna under presentationen och betraktade den främmande damen med stora ögon.

»Jag kommer så väl ihåg dem allesamman. Men de komma nog inte ihåg mig. Det vore roligt, om vi kunde bli lite mer bekanta.»

Hon såg vädjande på Richard, som sade:

»Det vore roligt för min hustru och mig att få se herrskapet hos oss på Videnäs.»

»Tack,» sade Judith,» jag orkar ej göra en så lång resa, men gossarne vilja det nog mer än gärna.»

»Det skulle vara så roligt, om de komme,» sade Elsie, med en tacksam blick på Richard, och jag skulle nog försöka roa er, gossar, med hästar och hundar, krusbär och äpplen och allt möjligt, som landet har att bjuda på. Glöm nu inte att skicka dem till mig i sommar, mor.»

Så talade de en stund om åtskilliga ämnen, blott den förflyttna tiden berördes ej, tills Elsie reste sig. »Nu måste vi säga farväl, vi resa om ett par timmar.»

Efter ett vänligt afsked skildes de åt. Då Richard och Elsie vändt om nästa gathörn, sköt Elsie sin hand under hans arm och sade:

»Hvad hon blivit förändrad, Dick! Så helt olika mot förr! Men ändå gick det en rysning genom

mig, då jag kände igen henne, och minnen från förr strömmade in på mig. Ah, hvad jag var rädd för henne då! Under fars sjukdom var hon hårdare än någonsin, och den dagen särskildt, då du kom till far, var hon så ond, så ond på mig. Hvad jag minns väl, då du kom. Jag tyckte du såg så god ut och önskade, att du skulle stanna hos oss länge, för jag var så rädd för hvad som skulle bli af mig, då far var död.»

Hon teg ett ögonblick.

»Det var roligt att få se gossarne. Så snäll du är, som vill, att de komma till mig. — Här ha' vi ju vår port. Nu skall jag sofva hela tiden på tåget och inte vakna, förrän vi äro vid Videnäs' station. Ah, hvad det skall bli skönt att komma hem!»

*

»Följer du med till sta'n, Elsie? Jag skall rida dit i dag, men kanske det är för varmt för dig?»

Kapten Bergh och hans fru frukosterade i den svala matsalen på Videnäs en vacker dag i juli ett år senare. Elsie såg upp från sin kaffekopp, reste sig och rådfrågade termometern.

»Den visar tjugutre grader i skuggan och klockan är half tio, nej vet du, det blir allt för hett. För resten har jag tänkt att gå till Ångstugan ett ärende i dag. Gumman blir så glad, om man tittar in, och det är så länge se'n jag var där. Så du får nog rida ensam.»

Hon serverade honom kaffe och sköt fram det rostade brödet.

»Du har väl inte glömt middagen hos Roths i morgon, Elsie. Är det något jag skall ta' hem åt dig från sta'n?»

»Tack du, jag har allt hvad jag behöver. Arma människor, som skola hålla kalas i värmen, jag riktigt beklagar dem.»

Hon skakade på hufvudet med en så bekymrad uppsyn, att Richard skrattande utbrast:

»Hvad säger lilla frun då om att få hit en mängd hungriga jägare i nästa vecka?»

»De ska' minnsann inte få något kalas, bara husmanskost, och de där jaktmiddagarna bruka vara riktigt treffiga.»

Hon sköt tillbaka sin stol och reste sig, de gingo in i biblioteket.

»Du kommer väl hem till middagen,» frågade Elsie, under det hon ordnade blommorna i vasen på bordet.

»Klockan fyra är jag säkert hemma.»

»Då säger jag till om middagen till half fem. Och så ta'r jag en bok med mig och lägger mig att läsa i skogen. Hvad skall jag ta' för en?»

Hon granskade bokryggarna.

HYLIN & C^{os}

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULDMEALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16

A. T. 6469.

A. T. 2497.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

»Ett franskt-svenskt lexikon, tycks det,» sade han leende, då hon drog ut en liten tjock bok, som tycktes intressant.

»Tack så mycket! Den tror jag inte jag vill ha! Hvad är det här? Mrs Hungerfords romaner. Phyllis, tror jag. Den blir bra.»

Hästen leddes fram därute och Richard reste sig.

»Adjö med dig, ligg nu inte och läs för länge i skogen.»

Så red han bort. Sedan Elsie haft den vanliga konferensen för dagen med kokerskan, tog hon på sig hatten, stack boken under armen, hvisslade på sin favorithund och begaf sig till skogs.

Solen stod på sin middagshöjd, då hon vände tillbaka. Hon satte sig på den mjuka mossan och slog upp boken. Men den halkade snart ned på marken, hon knäppte händerna om knät och lyssnade dånande till insekternas surr och vindens dämpade sus i granarnas grenar. Solstrålarne glänste mellan träden, stora floder af ljus och dansande, glänsande ljuspunkter lekte på den gröna mossan.

Hon lade sig på rygg med händerna under nacken och såg mot den klara djupblå rymden där uppe. Hon är sig alldeles lik vid det första ögonkastet, men se vi närmare på henne, märka vi ett uttryck i hennes ögon, som icke fanns där förr. Ett uttryck af otillfredsställelse, af längtan, som om hon sökte något, hon visste väl knappt själf hvad det var. Hon trodde, att hon var lycklig och skulle bortstött hvarje annan förmodan med förvåning, ja harm. Skulle inte hon vara lycklig! Richard var ju så god, hon var allt för honom, hon hade allt hvad hon kunde önska. Hon försökte dölja för sig

Sv. Panoptikon

Stockholm.

★ Största sevärdhet. ★

Tandläkare

John V. Lindh-Hygrell,

11 Birgerjarlsgatan 11.

Rådfrågingstid 1-2. — Allm. tel. 13057.

Tandläkare Sjöquist

Drottninggatan 63, Stockholm.

Tandläk. Elias Widfond,

25 Regeringsgatan 25.

Träffas kl. 10-2 och 1/2-1/2 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

TANDLÄKAREN

Arthur Wijkander,

Skeppareg. 4, n. b., 2:a huset fr. Strandv.
Rådfrågingstid 11-2. Allm. tel. 15797.

D:r Pontins Sjukhem

för kvinnl. pat. med mag- o. tarmsjukdomar.
St. Badstugatan 6. Rikst. 5317.

Hvarje stammare

kan lära sig tala flytande efter osviktig,
fullt fysiologisk metod.

Bruggaregatan 10. Julius Kamke.

För bleksot, blodbrist och svaghet äro Pinus Piller ett mycket välgörande medel. Många hafva genom dem erhållit hälsa och arbetskraft. Pinus Piller är ej ett medel, som utlofvas hjälpa alla krämpor, men för ofvanstående sjukdomar äro de rätt användna, ett osviktigt botemedel. En sats (2 askar) piller med fullständig bruksanvisning, erbålles fraktfritt om 2:70 sändes till C. J. LINDAHL, Säftej. (S. T. A. 69488)

Stockholms Ambyrå,

Brahegatan 17, anskaffar ammor och barnsköterskor. Fru Cederlöf. Allm. t. 5005.

För Teväänner!

Köp Schweizer-Siden!

Amerikansk Flotyrpanna

för tillagning af »Fransk potatis» eller andra i flotyr kok de rätter.

JOSEF LEJA, STOCKHOLM.

Kronor 3: 50.

Prenumerera på KAMRATEN!

Till utstyrlar.

Duktyger, Handdukar, Näsdukar, Lakans- och Örngättslärfter.

Hollands Madapolam, Longcloth, Piqué.

Vadstenaspetsar och Broderier.

Låga, bestämda priser.

22 Vadstenaboden 22

Hanna Peterson & Co.

Regeringsgatan

Från min Japankommissionär har jag till försäljning emottagit ett parti utmärkta Tesorter af förträfflig kvalitet och arom. Teet är packadt i plomberade paket om 1/2, 1/4, 1/8 kilo och säljas till priser, som i förhållande till kvaliteterna äro enastående billiga. Gör försök, och Ni skall säkert fortsätta. JAPANESE-POTPOURRI, torkade japanska Blommor af finaste vällykt. Öfverträffad Parfym för rum och linne. Originalburk om 180 gram kr. 2. 50.

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt eller färgadt.

Specialitet: Tryckt Siden-Foulard, Rayé, Cad-rillé, Rå- och Tvättsiden för kläder och blusar från 90 öre pr meter.

Vi sälja i Sverige direkt till privatpersoner och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franco till bo-staden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

Sidentygs-Export.

(A)

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS

Oblekta, Blekta och Färgade

VÄFNADER

Skyddsstämpel.

försäljas i parti från kommissionslagret

i STOCKHOLM hos ADOLF BODELL.

Sveriges första kvinnliga trädgårdsskola

börjar sin andra kurs den 1 Maj. Kursen kommer att räcka till den 1 Oktober. Vid Espenäs beläget invid Stora Hjälmaren, kommer skolan att nu och för framtiden vara belägen.

Undervisning meddelas praktiskt och teoretiskt i all trädgårdsskötsel, konservering och inläggning af grönsaker, bär och frukt, bakning, biskötsel, höns, ankors och mindre djurs vård.

Hel inackordering, pris 50 kr i månaden. Pris för undervisning 75 kr. för hela kursen. Vidare meddelar undertecknad

Fru Stina Swartling,

f. von Hofsten.

Adress Örebro.

M. Puttkammer, 53 Drottninggatan,

själf, att det var något som fattades och visste icke, att detta något var — ömsesidig kärlek i hennes äktenskap. Hon trodde, att hon icke kunde hålla någon kärare än Richard var för henne. För resten tyckte hon, att det var bra som det var för det mesta, men det kom ibland stunder, då hon fann sitt lif innehållslöst. En gång sade hon något sådant åt sin man, och uttalade en önskan, att hon hade någon sysselsättning »utom de gamla tråkiga handarbetena». Han frågade henne skämtsamt, om han skulle afskeda kokerskan, och hon ville träda i hennes ställe?

»Ahnej, var allvarsam nu, Dick? Jag tycker, att jag är den onyttigaste varelse på Guds gröna jord. Jag är till rakt ingen nytta för någon.»

»För mig är du allt, Elsie, och vore inte du, skulle mitt lif vara tusen gånger mera innehållslöst, än du tycker ditt vara,» hade han då svarat, och så glömde hon sitt bekymmer för den gången.

Hon besökte de fattiga och sydde kläder och stickade strumpor åt deras barn med berömvärd ifver, gick till sjuka med mat och läkemedel och blef snart känd som en välgörande ängel. Hon blef kyrkoherdens favorit, men motsatte sig på det bestämdaste hans frus öfvertalningar att gå in i socknens syförening.

»Jag var där en gång med faster Anna,» sade hon till Richard, »och de bara drucko kaffe, skvallrade och pratade aldeles förskräckligt. Sydde var det minsta de gjorde. Nej, det bryr jag mig inte om.»

Plötsligt gaf hunden till ett skall och rusade bort bland buskarne. Elsie reste sig och hörde fösteg, kvistar knastrade och albuskarne kommo i rörelse, som om någon banat sig väg emellan dem.

(Forts.)

ledning torde dock de påpekade bristerna med tiden kunna afhjälpas och hr N. blifva användbar särskildt i opera-comiquen, för hvilken hans begåfning tydligen ligger bättre än för den seriösa operan. Att hr N. härnäst skulle uppträda som Lohengrin är en uppgift, som nog i hög grad tarvar bekräftelse. — Öfriga hufvudpartier utfördes högst förtjänstfullt af fruarna Östberg och Jungstedt samt hrr Elmblad, Lundqvist och Sellergren.

— Dagen därpå gafs för första gången å den nya operascenen »Mefistofeles». Fausts och Margareta-Helenas partier innehades af hr Ödmann och fru Lindberg och voro sålunda i goda händer. Telpartiet utfördes för första gången af hr Lejdström. Det ligger väl lågt för honom, och utförandet var i vokalt hänseende något torrt. Något mera dämoniskt, än hvad hr L. kunde prestera, bör och finnas hos Mefistofeles.

DRAMATISKA TEATERN har genom framförandet af August Strindbergs drama »Brott och brott» tillkämpat sig en mycket stor konstnärlig seger. Först nu vid diktverkets framförande å scenen erhåller man det rätta helhetsintrycket af denna de heta, brottsliga tankarnes och de onda önskningsarnes passionsskådespel. Strindberg har här trängt in i människosjälens lönligaste kamrar, men ej som den kallt studerande forskaren, utan som den varmt och djupt kännande diktaren, hvilken söker att förstå hvad som sker och hvarför det sker, och som därför aldrig dömer, endast förlåter. En sådan dikt måste elda skådespelarne. Hr *Palmer Maurice* blef också det yppersta denne artist på många år åstadkommit. Där fanns intet af det töcken, som eljes plågar vidlåda hans framställningar, endast det, som borde finnas: kraft, glöd, känsla. Värddigt vid hans sida stod fru *Lindberg* som *Henriette*. *Maurice* säger vid ett tillfälle om henne: »Tänk, att när hon sög sig ut genom dörren, uppstod en liten hvirvelvind, som drog mig med.» Inga ord kunna bättre karaktärisera fru *Lindbergs* spel. De öfriga rollinnehafvarne, fru *Holmlund*, fröken *Åhlander*, fru *Skånberg*, *Ortengren*, *Hanson*, *Hamrin* och *Envall* fyllde likaledes med konstnärlig pietet sina uppgifter.

SVENSKA TEATERN. »En skugga», Knut Michaelsons nya treaktskådespel, för oss till Palazzo Riario i Rom, hvarest den store Gustaf Adolfs gåtfulla dotter *Kristina Alexandra*, kroppsligt bräcklig, men ännu andligt stark och fylld af ett oförsonligt hat mot påfven, tillbringar sina sista lefnadstimmar i kretsen af ett hof, som stundligen trakasserar henne med allsköns lögn, list och hyckleri.

Skådespelet är omsorgsfullt och spirituellt skrivet, liksom allt som härrör från hr *Michaelsons*

eleganta penna, och den bild, han ger af den nyckfulla, snillrika och manhaftiga ex-drottningen, som »tycker bäst om karlar, ej emedan de äro karlar, men därför att de inte äro kvinnor», är både förtäffligt uppfattad och väl återgifven.

Men hennes person absorberar också hela ens intresse, ty hvad som för öfrigt tilldrager sig i skådespelet: hovets tissel och skvallrer, den nattliga öfverrumplingen m. m. är ett alltför opålitligt material för att tjäna som hörnstenar under den skickligt uppförda byggnaden.

Fru *Sandell* har fått sig anförtrödd drottning *Kristinas* roll, hvaraf hon, enligt vår uppfattning, gör ett litet skådespelarkonstens mästerverk. På samma gång hon ger det mest vederhäftiga intryck af en på gravens brädd stappande kvinna, förstår hon att träffande uttrycka den inneboende viljestyrkan, det sprakande lynnet och den mäktiga vreden hos denna eldsjäl, som först i dödsögonblicket förlamades. Att hennes mask starkt erinrar om Karl XII, är måhända ej enbart en lustig anakronism.

Hr *E. Hillberg* utför för omväxlingens skull två roller, en lättsinnig abbe och en vördnadsvärd kardinal, hvilka uppgifter han löser tillfredsställande. De mindre viktiga rollerna äga i hrr *Lavén*, *Régo*, *Sternvall* och *G. Hillberg* samt fröken *Rustan* och fru *Olsson* goda representanter. Hr *Bror Olsson* förlänar mycken karaktär åt en af bifigurerna.

Uppsättningen och instuderingen, som ledts af författaren personligen, äro alltigenom mönstergilla.

Idun meddelar i dagsnumret en bild af andra aktens konsertscenen, som i ramen af hr *Carl Grabows* anslående palatsdekoration onekligen är styckets praktfullaste moment i sceniskt hänseende.

FILHARMONISKA SÄLLSKAPET gaf i förra veckan sin andra abonnemangskonsert för säsongen. Programmet upptog som bekant P. U. Stenhammars ofullbordade oratorium »David och Saul», hvilket af sonen-dirigenten försetts med en förtäfflig instrumentering, samt Anton Bruckners »Te Deum». Båda dessa kompositioner voro hvar i sitt slag mycket intressanta bekantskaper att göra och framkallade lifligt bifall. Solister voro fru *Daiva Afzelius* och fröken *Anna Thulin* — hvilken senare i sista stund inträd i stället för fröken *Hulting* — samt hrr *John Forsell*, *Salomon Smith* och *Vilh. Klein*. Konserten var besökt af en fulltalig och tydligen mycket intresserad publik.

KUNGL. TEATERN. På torsdagen i förra veckan gafs »Aida». Hr *Sven Nyblom* debuterade här som *Radamès*, en uppgift som nog öfversteget hans krafter. Mellanregistret är svagt, och stämman drunknar här aldeles i ensemblebrna. I höjden klingar den bättre, om och något ansträngt, hvarjämte den lätt tyckes besväras af hessa skrapningar. Textuttalet är godt och debutanten rör sig ledigt på scenen. Med samvetsgrant arbete och under god

”Sekelminne.”

MINIATURUPPLAGA af svenska almanackan,

emalj och silver, 6 kr., förtyld 7 kr. Ett solidt och värdefullt minne från det nya seklets början hos Hofjuvelerare K. ANDERSON, 1 Jakobstorg, Sthlm.

Lektyr!

Ett antal äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af *Idun*, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1893 (nr 1 felas)	2: 25
Idun 1894 (komplett)	2: 25
Idun 1895 (julnummer oberäknadt)	2: 50
Idun 1896 (d:o d:o)	2: 50
Idun 1897 (d:o d:o)	3: —
Idun 1898 (med juln.)	3: 50
Iduns julnummer 1894	0: 20
Iduns julnummer 1898	0: 55
Barngarderoben 1898 (12 nr)	1: —
Kamraten 1894 (nr 19 felas)	1: 25
Kamraten 1895 (nr 7 felas)	1: 50
Kamraten 1897 (nr 18 felas)	1: 50
Kamraten 1898	2: —

Vid rekvisitionen, som skall åtföljas af likvid, torde nog uppgifvas, hvilken af ofvannämnda årgångar som önskas.

Exp. af *Idun*.

Mot 1 kr. 35 öre post. erh. (från E. Andersson, Björstads, Kudby) »Moster Emmas Väfbok», 13 lätta mönster med illustr. till hemväfda tras- och nöthämsmattor. Återsäljare hög rabatt.

Pärmar

till IDUN 1899 finnas att tillgå. Pris 2 kronor.

Iduns Expedition.

Metallfabriksaktiebolaget

C. C. SPORRONG & C:O
23 Regeringsgatan 23
STOCKHOLM

Utför: förgyllning, försilfring, förnicklning samt renovering af antika och moderna metallarbeten.

Ekipage.

2 svarta, hornbevaxta, fromma och väl inkörda gumsar säljas med seler, vinter- och sommarräkdon. Svar till »X.» Sv. Telegram-Byråns Annonssafd. Stockh. (S. T. A. 69985)

PRISKURANT

å taflor erhålles franco då ett 10-öres frim. sändes till Åhlen & Holm, Insjön. (S. T. A. 69973)

NORRA INACK.BYRÅN, Mästersamuelsgatan 62, Stockholm. Kl. 11—3 Förm. inack. Ansk. Lärarinnor, Vårdninnor, Sällskapsdamer, Hushållsbiträden m. m. (306)

Handarbete.

Undervisning i konstsjömnad, broderier och andra handarbeten. Pris pr mån. 4 kr. för äldre, 2 kr. för minderåriga. Enskilda lektioner. Upprättningar och påbörjningar verkställas. Materiel anskaffas till billigt pris. **JENNY LINDBERG**, Drottningg. 84, 3 tr.

ETT VÅLSKAPADT FLICKEBARN upptages som eget i ett handverkarehem där inga egna barn finnas. Om vård utlofvas. Tretusen kr. önskas. Svar t. »Flickebarn M. E. S.», *Iduns exp.*, Sthlm. (264)

Stjärnans * Liniment,

som på kort tid botat hvarjehanda värk: Influensa, Reumatism m. m. Säljes till 50 öre å 1 kr. pr flaska. **Kammakaregatan 8**, 1 tr. ö. g. t. v., Vasagatan 1, Cigarboden, Hötorget 13, Specialaffären.

Försäljning och 2 års amortering af goda Pianon o. Orglar. 5 års garanti. Begagnade instr. tagas i byte. Utm. Pianon fr. 750 kr. Begär pris-kurant. **C. A. V. Lundholm** 28 Hamngatan 28.

Medlet är funnet!

(301)

Trädgårds- och Konstskola

för damer och herrar börjar 1 April i år å den natursköna Malmösjö herregård nära Tumba station. Härmed beredes alla årstider, under starkande vistelse på landet, tillfälle till studier och praktiskt arbete. Således lämplig rekreationsort för öfveranstända personer, som behöfva ombyte af verksamhet, eller hvilka i stillhet vilja studera. Prospekt och närmare underrättelse ges af fröken S. Giöbel, och af vaktmästaren i Konstföreningen, 10 Vestra Trädgårdsgat., Stockholm. (G. 95664)

Hvar köper man mattor billigast?

Jo, i Bosättningsaffären 11 Stora Nygatan säljas Jutemattor till 50 öre pr meter, Yllemtor till 1: 25 pr meter, Brüsselmattor till 1: 75 pr meter.

Afpassade Brüsselmattor i vackra mönster fr. 7, 15, 25 å 50 kr. till högre priser. Korkmattor, 2x2 m. 10 kr. pr st., 2x2 1/2 m. 12 kr. pr st., 2x3 m. 14: 50 pr st., Linoleummattor, 183 cm. breda, 2: 25, 3 å 4 kr. pr meter.

John Yttermans Bosättningsaffär, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Stockholms Tattersall.

Kroppsrorelse är hälsa.

Ridning är en den bästa och nyttigaste kroppsrorelse.

Ridektioner för nybörjare. Ridkurser. Ridklubbar med musik. Undervisning i terrängrid.
50 lektionshästar.

Prima torr Björk-, Alo. Barrved samt Anthracit, Kol o. Kokes

hos **J. O. OLAUSSON,**

ROSLAGSGATAN,

midt för Tegnérgatan.

Allm. Tel. 62 79.

Undervisning pr korrespondens i

BOKFÖRING

(enkel o. dubbel.) Ingen förskotts betaln.

Skönskrifning, Stenografi,

Tysk och engelsk

Handelskorrespondens.

Bästa resultat garanteras. Tusentals intyg från elever. Prospekt och profber gratis.

Malmö Språk- & Handelsinstitut

Dir. **H. S. Hermod**, Söderg. 17, Malmö.

Göteborgs KEX.

Aug. Hoffmann
Kungl. hofleverantör

Pianofabrik
18 Lästmakaregatan 18.

Obs. Instrumenter uthyras.

Hungersnöd och utvandring blifver följden för råttorna där mina utmärkta rätt- och flugfria matvaruskåp användas. Snygga och rymliga, af galvaniserad plåt och järnduk. Pris 15 kronor. (283) **G. ROTH**, Tingsryd.

Björstedtska

Skrif-, Språk- & Handels-Institutet,

STOCKHOLM, Smålandsgatan 31 B.
Obs. I Elever, manl. och kvinnl., mottagas dagligen.
Obs. I Prospekt på begäran.

Kross-skador.

Till häfvande af svullnad och blodstockningar vid tryck och kross-skador har förr vanligen användts vattenbehandling. Dylig behandling har numera af läkare och alla, som lärt känna *Salubris* fördelande verkan vid blodstockningar och svullnad i allmänhet, ersatts med *Salubrin*behandling. Om *Salubris* användande för nämnda ändamål se den hvarje flaska medföljande beskrifningen.

De fortfarande en och annan använder uppfinnarens namn för att sälja egna och olika sammansatta preparater, uppmannas köpare att efterse figurmärket och namnet *P. Håkansson* å flaskornas etikett.

Örebro 1-öres KEX

till kaffe och te.

F. d. Fru Bloms Inack.-Byrå, Drottningg. 38. Kl. 11—3.

Förmedlar inackorderingar i familj m. g. ref. såväl i staden, som på landet. Uthyr möbl. samt omöbl. rum, våningar och affärslokaler.

Anskaffar platser för bildade fruntimmer i alla branscher.

Uträttar kommissioner. Anvisningar å inackord-ställen gratis. Lämnar underrättelser om privata lektioner.

TREFLIGT HEM!!!

På en egendom invid Dalälven och Krylbo järnvägsstation uthyres en vacker våning om 5 rum och kök, tamburer, skafferier, verandor, potatis- och trädgårdsländ m. m. Passande för familj, som önskar bo trefligt och lugnt med på samma gång bekväma kommunikationer. Svar till »1 april 500», Krylbo. (G. 11880)

Pension för unga flickor.

Utbildning kan erhållas hos undertecknad i språk, musik, målning m. m., äfvensom i handelskorrespondens och bokföring. Referenser: Grosshandlare Frans Malmros, Trelleborg, Pastor A. Rydberg, Vexjö. MARIE CLAUDI, celle Hannover. (J. G. H. 4964)

LEDIGA PLATSER

LÄRARINNA, undervisningsvan, önskas för tvänne minderåriga barn. Svar med porträtt till »U. W.», Gunnarstorp p. r. (277)

ETT FLERLALT GODA PL. för lärarinnor samt praktiska flickor, fullt kunniga i all matlagning, bak m. m., finnas att skyndsamt söka. Nya inackorderingsbyrå, Brunkebergsgatan 3 B. Etabl. 1887. (290)

I GODT HEM i Stockholm erhåller nu genast en äldre, anspråkslös barnjungfru plats såsom sköterska för ett nyfödt barn. Svar med löneanspråk samt uppgift om ålder och föregående tjänst sändes till »H. R.», Rensgatan 24, 1 tr. upp. (G. 955)

EN BILDAD, duglig flicka från godt hem önskas som sällskap och hjälp i mindre familj i Göteborg. Svar med fotografi, löneanspråk och rekommendationer torde sändas till Fru Anna Molin, Götbergsgatan 20, Göteborg. (292)

SOM I UDDEVALLA stad för den privata sjukvården en sköterska skall anställas med lön 500 kr. och dessutom under tjänstgöring ersättning enligt taxa, torde från kompetenta sökande ansökningar före 10 mars insändas till Doktor E. A. Rehnberg, Uddevalla. (G. 95701)

VID KRISTIANSTADS ELEMENTARLÄROVERK FÖR FLICKOR skall från instund. hösttermins början anställas en vikarierande lärarinna för läsåret 1900—1901. Undervisningsämnen: franska språket på det högre stadiet och modersmålet samt historia i mellanklasser. Lönen är 1000 kr. Ansökningar, åtföljda af betyg, ställas till Styrelsen för Kristianstads elementarläroverk för flickor och insändas före mars månads utgång till läroverkets föreståndarinna, fröken L. Lovén. (G. 95670)

Sjuksköterskeplatsen

vid järnvägsbyggnadens sjukstuga i Luassa- vara kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 Mars detta år. Lönevillkor 4 kronor om dagen jämte fritt husrum och vedbrand. Ansökningar åtföljda af betyg insändas till Järnvägsbyråen härstades. Sjuksköterskan skall vara examinerad. Gellivare den 14 Febr. 1900. (G. 95634) **ARBETSCHEFEN.**

HUSHÄLLERSKA.

Å en större egendom önskas till den 24 april en hushållerska. Kunnig, pålitlig, stad- gad och med godt lynne. Betyg och lönevill- kor till Fru Gyllensvärd, Lamhult. (243)

LÄRARINNA, anspråkslös, ej för ung, får plats genast i enkel familj, ut- dervisa en nio års flicka i vanliga skoläm- nen och handarbeten. Lön 100 kr. pr år. Adr. Lilleskog p. r. (249)

EN HUSHÄLLSFRÖKEN.

En enkel, anspråkslös, bildad flicka, ej för ung, kunnig i matlagning, bakning, sylt- ning och sömnad, får plats i läkarefamilj, där två jungfrur finnas. Sökande bör vara ordentlig och pliktrogen samt barnkär. Svar med uppgift om anspråk, betyg och foto- grafi torde adresseras till »A. C. N.», Bå- stad. (258)

HUSHÄLLERSKA

med fullständig kunnskap uti landtushåll, duglig, ordentlig och skicklig i all slags mat- lagning och bakning samt med ett jämnt lynne och förstånd att sköta göromålen och vara sparsam och samvetsgrann, får god plats på herrgård till den 24 april om till- förlitliga rekommendationer sändas till »Landtushåll», Örebro. (235)

FINT BILDAD ung dam, hemmastadd i franska språkets talande svenska språk samt något musik, önskas såsom säll- skap åt tvänne unga flickor å egendom i Småland. Svar till »Värdefull», Vexjö p. r. (G. 95029)

GOD PLATS finnes ledig 24 april att sköta ett barn, som nyss börjat skolan. Sökanden bör vara intresserad af barn, full- komligt frisk, ordentlig och pålitlig, samt van vid sömnad. Utmärkta rekommenda- tioner nödvändiga. Betyg etc. torde sändas till fröken Ellen Ahlberg, Göteborg, Vasa- gatan 35. (197)

SKICKLIG TILLSKÄRERSKA sökes för förstklassig sytationer i landsort- stad. Svar med fotografi, rek., löneanspråk före 10 Mars till denna tidning, märkt »Drif- tig April». (300)

En pålitlig och proper

BARNJUNGFRU, kunnig i sömnad, erhåller plats om anmäl- an genast göres i huset nr 9 Kungsgatan 3 tr. till höger, kl. 11:00—12:30 o. 5—6 e. m.

EN ENKEL, frisk och väluppfostrad flicka, ej under 18 år, som är villig utträta a/la inomhus förefallande göromål, får plats i mindre prästfamilj vid Vestkusten den 24 april. Tillfälle till goda saltsjöbad erbjudas. Den som är något kunnig i matlagning har företräde. Svar med rek. och löneanspråk motes under adr. »Vestkusten», Postkon- toret å Söder, Stockholm p. r.

HUSHÄLLSFRÖKEN. Plats finnes i köpmanshus (där frun deltagit i affä- ren) för en allvarlig, god och arbetsam flicka om 30—40 år. Den sökande bör vara hemma i enklare och bättre matlagning och öfriga inomhus förefallande arbeten (ss. sömnad, lagning m. m.) och sysslor, samt kunna med ordning och sparsamhet sköta ett hushåll, bestående af herre, fru och fyra barn i skol- åldern. Jungfru finnes. Svar med fotografi och referenser samt uppgift om pretentioner före 10 mars till »God plats», Borås p. r. (286)

ETT FRUNTIMMER, friskt och starkt, med någon vana vid sjukvård, önskas som sköterska och sällskap åt en äldre herre. Den sökande bör vara en person, som en längre tid kan binda sig vid platsen, i annat fall fästes ej afseende vid ansökan. Foto- grafi önskas, upplysningar om den sökande ålder och familj. Lön 350. Adress Trädgården 8, Alingsås. (284)

FLICKA, ej för ung, kunnig i matlagning samt villig deltaga i öfriga inom ett hus förekommande sysslor, erhåller plats å lan- det den 24 april. Svar, med uppgift om löneanspråk, till »A. F.», Iduns exp. (282)

PLATSSÖKANDE

EN DANSK UNG FLICKA

(19 år) af god familj, kunnig i hushålls- göromål och matlagning, söker till den 1 mej eller tidigare plats i ämbetsmans- eller annan bättre familj, som sällskap och för att gå frun tillhanda, med önskan att blifva betraktad som medlem af familjen. Svar med upplysningar och villkor emotes un- der adress »Hem 29», Gumälii Annonbyrå, Malmö. (G. A. M. 57010)

VÄRDINNEPLATS önskas af en bildad, energisk, ordentlig flicka af god familj. Betyg o. relationer de allra bästa. Svar till »Duglig», Örebro f. v. b. (273)

EN UNG FLICKA önskar plats i familj, nu eller till våren, att gå frun tillhanda. Är kunnig i matl., sömnad och finare hand- arb. Små pret. Rek. finnas. Svar till »22 år», Boglösa, Enköping. (274)

EN STADGAD och huslig flicka, kunnig i hushållsgöromål, önskar plats att förestå ett mindre hushåll, eller vara husmö- drän därmed behjälplig, i ett godt hem på landet. Svar emotes inom 8 dagar, märkt »S. E.», Engelholm p. r. (278)

ETT ÄLDRE FRUNTIMMER önskar plats att förestå mindre hushåll hos äldre herre, eller plats som hjälp och säll- skap hos äldre dam. Inga löneanspråk. Vi- dare meddelas vid förfrågan under adress »Z.», Ljusne p. r. (271)

KVINNLIG SJUKGYMNAST, utex. från Liedbecks institut önskar plats hells i familj, som reser utomlands. Rek. från föregående pl. finnas. Svar till »S. T.», Iduns exp. (295)

EN UNG, bättre flicka önskar till våren, mot fritt vivre, plats i god familj på landet att lära hushållet. Är villig att hjälpa till med allt, hvad som förekommer inom hus. Svar tacksamt till »Sippan», Iduns exp., Sthlm. (287)

MOT FRITT VIVRE önskar en anspråks- lös 20 års flicka, från godt hem på lan- det, plats i en vänlig, helst prästfamilj, för att lära sig och deltaga i alla hushållsgö- romål. Vore tacksam om snart svar sändes till »I. B.», Borås. (280)

BILDAD, musikalisk flicka önskar vär- deinneplass till våren. Hushållskunig, van att förestå hem. Lönepretentionerna ej huvudsak. Svar till »Glädjelynne» Iduns exp. (293)

HUSFÖRESTÅNDARINNEPLATS önskas snarast (af bättre cirka 30 årigt fruntimmer med mångårig erfarenhet i husliga göromål) hos aktad 30- eller 40-årig herre. Svar till »Praktisk ung», Vesterås p. r.

I MATLAGNING, bakning, sylt., sömn. kunnig bildad flicka, önskar plats Gladjelynne, arbetsam, tilltaggen, anspråkslös på- litlig. Svar »Van arbete», adr. S. Gumälii Annonbyrå. (G. 1021)

UNG FLICKA,

kunnig i hushållsgöromål samt väfnad, sö- ker plats som hjälpredd i hem, där bilfalle finnes till ytterligare öfning i matlagning och öfriga vid ett bättre hems skötande före- kommande göromål. Ingen lön. Svar till »Villig 21 år», Heby, p. r.

PLATS önskar bildad, arbetsam, ordent- lig flicka, kunnig i matlagning, baka., sömnad, handarb. m. m. Svar till »Idog», Iduns exp, f. v. b. (307)

F. d. Fru Bloms Inack.-Byrå, Drottninggatan 34 finnes att tillgå Lärarin- nor, Vårdrinnor, Hushållerskor samt bättre flickor att gå frun tillhanda.

PLATS.

Ung, bildad bildad flicka, som genomgått hushållsskola, önskar plats i bättre hem som hjälp och sällskap. Svar till »E. D.», torde godhetsfullt inlämnas till Iduns expediti- on f. v. b. (261)

17-ÅRIG, bättre flicka önskar komma i sin, musikalisk familj, som sällskap och hjälp. I utbyte önskas lektioner i piano och fiol. Svar till »17 år», Iduns exp. (248)

EN ANSPRÅKSLÖS, 30-årig flicka, kun- nig i sömnad önskar mot fritt vivre, eller någon betalning, komma i ett bättre hem på landet, helst prästhem, för att lära hus- håll och deltaga i inomhus förekommande göromål. Svar till »Enkel», Helsingborg p. r. (255)

EN ANSPRÅKSLÖS, frisk och stark flicka af god familj önskar plats, som hjälp och sällskap hos en sam dam, eller i familj. Svar till »21 år» emotes tacksamt till Iduns exp. f. v. b. (256)

VÄRMLÄNDSKA, som genomgått 6-klas- sigt elementarläroverk och mindre se- minarium samt två år innehaft anställning vid elementarskola önskar för nästa läsår plats som lärarinna, helst i skola. Svar med uppgift om lön m. m. torde sändas under adress »A. E. 25 år», Iduns expedi- tion, Stockholm. (302)

EN UNG FLICKA som i tre år skött ett större landtushåll, önskar, på grund af förändrade levnadsvillkor, till våren plats i familj att gå frun tillhanda. Svar emotes tacksamt till »21 år», Väse p. r. (304)

SKÅNSKA af god familj, önskar till våren plats som sällskap och hjälp i familj. Är kunnig i husliga göromål, sömnad och handarbete. Villig biträda med skrifning samt där barn finnas, hjälpa till med läx- läsning och undervisa i musik. Vackra betyg från flerårig likn. plats Svar inom den 20 mars märkt »Pliktrogen», Kristianstad p. r. (303)

PLATS önskar en bättre flicka, kunnig i hushållning, strykning och handarbete i en bättre familj för att gå frun tillhanda. På lön fästes intet afseende blott ett vänligt bemötande. Svar till »H. 1900», Veckobla- dets kontor, Karlskrona. (S. T. A. 70026)

Obemedlad, bättre flicka,

ej ovan vid matlagning, önskar som friele- v komma i prästhus eller annat godt hem på landet för att grundligt lära hushållet. Vil- lig deltaga uti alla inomhus sysslor. Äfven sömnad. Svar innan 1 mars till »20 år 1900», Helsingborg p. r. (G. 11389)

24-årig flicka

önskar lära hushållet, helst i prästgård, där hon får anses som medlem af familjen. Svar med prisuppgift bedes sändas till »X.», p. r. Eslöf. (G. A. M. 57060)

EN ANSPRÅKSLÖS norrländska önskar under några månader blifva inackorde- rad i ett godt och bildadt hem, där hon får lära hushåll. Svar med uppgift om inack- orderingsvillkor m. m. torde sändas till »Genast», p. r. Hernösand. (279)

IKVISTOFTA PRÄSTGÅRD, belägen i nära Helsingborg, mottages under instun- dande sommar ungdom till konfirmations- undervisning. God inackordering och vård utlofvad. Reflekterande torde hänvända sig till kyrkoherde L. ch, före den första maj, under adress Wallåkra. (272)

INACKORDERING erbjudes unga flickor i bildad familj på landet. Pris 35 kr. pr mån. Piano finnes. Svar till »Inackor- dering», Elfvängen. (291)

PARIS. Famille française reçoit quelques pensionnaires désirant apprendre le fran- çais. Références: M.me Ancker, née Uggla, Sibyllegat 75, Stockholm, M. le Jlungqvist, Munk-jö, Jönköping. M. Lehmann, 7 Rue Scheffer. (G. 10703)

HERRAR eller Damer erhålla inackorde- ring på vacker landteggom i Småland belägen vid sjö och nära station. Tillfälle till jagt och fiske. Svar till »H.», Berga, p. r. (170)

TÖCHTERPENSIONAT, LÜBECK. Eine Dame, die viele Jahre als Erziehe- rin in England thätig war, wünscht junge Mädchen bei sich aufzunehmen u. verspricht sprachl. Ausbildung u. liebevolle Pflege Beste Rek. Prospekte durch die Vorsteherin Ida Lücke, Breitstrasse 79.

PENSIONAT IN DARMSTADT. Gründlicher Unterricht in Sprachen, Musik, Malen etc. Referenzen: Frl von Feilitzen, Almqvist, Jönköping. Frl Reh, die Vorsteherin des Pensionats, kann Ostern Pensionärinnen abholen. (299)

EN 27 ÅRS FLICKA från landet, önskar några månaders inackordering i större finare hem på landet, helst i Skåne, för att utbilda sig i allt hvad till ett väl ordnat hem hör. Svar med pris och nödiga upp- lysningar emotes senast fjorton dagar efter annonsens införande, under adress »King», Helsingborg, p. r. (G. 11528)

Allmänt erkändt som öfverläg- set lösande och tillika välsma- kande medel vid hosta, heshet, katarr och influensa.

Säljes i askar à 30, 35 & 40 öre (5 olika sorter) på alla större apotek och hos alla väl- sorterade handlande i riket.

Ensam agent S. J. Norman, Stockholm.

Askarne äro ungefär dubbelt större än denna kliché.

Begär alltid äkta *Réglisse Florent.*

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.
Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm
rekommenderar sina tillverkningar af:
Lager-Öl, Lagerdricka
Pilsner-Öl, Iskällare-Dricka
samt såsom specialitet:
Pilsner-Dricka
Allm. telef. 36 56. Rikstol 18.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA FÖRVARINGSHVALF
(öppna alla söckendagar kl. 1/2 10—4)
Innehållande ca 1,650 st. skåpäck. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, Gåfvor och dylika handlingar emottagas till för- varing: äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar (S. T. A. 68015)

Kontinentrouten TRELLEBORG—SASSNITZ
2 turer dagligen i hvardera riktningen.
Vidare meddela: Stockholms Resebureau, Stockholm; Göte- borgs Resebureau, Göteborg och Kontinentkontoret, Trelleborg.

Lars Monténs Neutrala Kärntval till yllefvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämplig- gast sålunda:
»1/2 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under om- röring 30 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid yllefvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»
Finnas hos de flesta specierhandlare samt i mina butiker.
N: 19 Stora Nygatan. — N: 29 St Paulsgatan.
Sifframedelt i Köpenhamn 1888 Guldmedelt i Stockholm 1907

1-öres KEX,
utmärkt välsmakande rekommenderas till kaffe och té, finnes hos hrr speceri- och delikatesshandlare.
Aktiebolaget Örebro Kexfabrik.

Öfvertruffad till frambringande af en vacker hud.
KALODERMA
• KALODERMA-GELÉE • KALODERMA-TVÅL •
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE.
Erhålles å Apoteken samt 1:sta klassens Parfymeri- o. Frisér-Affärer.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
Stenkol, Cokes,
1:a maskinkrossad Anthracit,
bästa bränsle för illuminationskaminer och värmeneccessärer.
Carré-Briketter
för kokspisar, kachelugnar, strykugnar m. m.
Allm. tel. 22 88. Kontor: 22 Skeppsbron 22. Rikstelefon 427.
Allm. tel. 60 19. Försäljning: 5 Strandvägen 5. Rikstelefon 22 20.
Allm. tel. 61 98. Filial: 1 Farmvägsgatan 1. Rikstelefon 20 12.

Husmödrar!
Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använden i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygst och billigast!

Blommor fr. Rivieran
erhållas i en liten trä-ask fullst. frankerad mot insändande af kr. 1:20 i svenska frimärken till Ankefru Lindholm, Corso Mentana 29, Genua.

TILL hushållsskola, pensionat för sommarvärdar eller familjebostad uthyres på längre eller kortare tid

Strands villa vid Bråviken, omfattande 2 kök, 2 köllare, 17 rum, hvaraf 12 med direkta utgångar till rymliga korridor. Stall, vagnshus, växthus, badhus, lusthus, ångbåtsbrygga, telefon och c:a 4 tunnland trädgård åttioå. Afstånd en half mil till Norrköping eller Åby järnvägsstation. Årlig hyra kronor 1,200. Vidare meddelar Herstabergs gård på Norrköping.

Ett godt och billigt bordssmör är Mustads Taffel-Grädd.

Tillhandahålls äfven på 5-kilos lådor.

Vägg-Ur för kr. 5: 70.
Eleganta Vägg-ur med vackert snidade bus. elfenbensiffror och visare, viktlo och kedja. Garanterade ytterst välgående ur. Pris 5 kr. 70 öre st. Observera det oerhördt billiga priset och skynda att rekvidrera. Exp. fraktfritt mot efterkr. Adress Martin Johansson, Edane. (S. T. A. 69691)

Kaffe koppar, tunna, äkta, felfria i guld & hvitt, fina kul. dekorer., hafva kostat 8, 12, 15 kr., bortslumpas till 3,50, 4, 5 o. 6 kr. duss.; te-koppar d:o d:o 4,50, 5, 6 o. 7 kr. duss.; kaffe- & tekannor 50, 65, 75 öre st.; kul. blomkrukar fr. 1,25; stora tallrikar 1,40 duss.; utställn.-skålar m. fat 25 o. 35 öre; äta dricksglas 55 öre duss.; vattenkaraff 22 öre; kul. karaffer m. glas 40 öre; salt- o. mjölkaf af porslän 90 öre; kryddskåp. m. 3 lådor 3,75; felfria, moderna porslinsreser för 12 personer 16 kr.; kommodsatser, hvita, 1,60, kul. fr. 5 kr.; bieder m. ställning 6,50; 1:ma nickelbrickor fr. 75 öre; svenska nickel kaffe- & teseriser fr. 7 kr.; blomglas & vaser fr. 25 öre, fina m. guld 50 öre; stenkärl, fat 15 & 20 öre, krukor & burkar fr. 25 öre; alla slags emaljerade kärl m. m. Tapeter fr. 10 & 12 öre rullen. Till landsorten mot efterkr. **Mauritz Jansson & Co.**, Regeringsgatan 18, Stockholm. Rikst. 2879. Allm. 11928.

I alla boklädor finnas:
Ett nyårsbref till Sveriges mödrar och **Ett postskriptum till dess ungdom af EN SVENSK MODER.** Pris 50 öre.
N. J. SCHEDINS FÖRLAG.

Bluslif, Underkjolar, Halsgarnityr, Boor, Skärp, Spännen, Kragar, Manchetter, Filthattar, Solfjädrar m. fl. damartiklar hos **K. Forsberg & Co.**, Nya Operahuset.

Lampan Oriental.
Glaslampa i tulpanform och i olika färger, höjd 22 cm. — Förtjusande prydnad på ett dukadt bord. Effektiv full rumsdekoration. Pris 75 öre. Till landsorten 4 st. i sorterade färger mot efterkr. 3 kr. Återförsäljare hög rabatt.
M. Puttkammer, Drottningg. 53.

Züricher-Sidentyger

till fabrikspriser franko och tullfritt från 50 öre pr meter till kr. 20.

Rekvirera prover af våra nyheter i svarta, hvita & kulörta sidentyger. Gediget urval till bal-, sällskaps- och promenadtoletter. Sändas direkt till privatpersoner meter- & styckevis.

E. Spinner & Cie,

Zürich, Schweiz

förr J. Zürrers Sidenfabrik, äldsta Siden-etablissemnetet i Zürich grundlagt 1825

BRAND FÖRSÄKRINGS AKTIEBOLAGET FENIX JAKOBSTORG
Våla-Stolar.

Undertecknad får för den ärade allmänheten rekommendera sina välgjorda arbeten af alla sorters Stolar, såsom sals-, förmaks-, pinn- & gungstolar samt sals-, serverings- och nattduksbord m. m. Beställningar utföras skyndsamt och till billigaste priser. Illustrerad priskurant sändes, då enkelt porto bifogas.

Postadress: **J. LINDHOLM, Öster-Våla.**

Högstedt & Co
32 Regeringsgatan 32 — Stockholm —
Specialitet: **Bordeaux- & Bourgogne-viner**
Billiga priser.

A. Wilh. Lindbergs
Pianoetablissemnet.
Stockholms äldsta pianoaffär, etablerad år 1856.
26 Regeringsgatan, Sthlm.
Allm. telef. 59 88. Telegrafadr. Piano, Sthlm.
Lager af flyglar, pianon och orglar från in- och utlandets förnämsta fabriker.

Santalmissionens Broken Orange, Pekoe & Pekoe.
Garant. oblandadt, direkt import. från missionens egna plantager i Assam (s. o. från Himalaya).
Säljes äfven å apoteken.
Santalmissionens Tedepot, Stockholm.

Fru Örn's Atelier
för Damtoiletten, 19 Tunnelg. Stockholm,
rekommenderas i benägen åtanke. Väikänd elegant snitt till moderata priser. Fina- ste rekommendationer öfver hela landet. Förfrågningar besvaras omgående. 2

Tidaholms Fantasimöbler,
rikhalt. urval i fornord. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. Uppgif önsk. förslag och begär priskurant.
Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.
Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm.

Symaskiner för kr. 6: 50.
Ett parti Barn-Symaskiner realiserar nu för endast 6 kr. 50 öre st. För maskinernas duglighet garanteras. OBS! Syr såväl tunn som tjockt tyg och äfven mjukt läder. Många inlyg från belätta köpare finnas. Maskinerna sändas fraktfritt mot efterkr. Adress Martin Johansson, Edane. (S. T. A. 69690)

GROSSE & BLACKWELL, LTD
LONDON.
Etablerad 1708. Hofferantörer till H.M. Drottningen af England.
PICKLES, SÄSER, MARMELADER.
erhållas hos alla större specerihandlare inom riket.

AGRA MARGARINFABRIK,
STOCKHOLM,
levererar alltid kärnfärskt
Grädd-Margarin.

Canfield Armlappar.
Utan sömmar Utan lukt. Vattentäta.
Öfverträffadt skyddsmedel för hvarje klädning.
Canfield Rubber Co.,
Hamburg, Grosse Bleichen 16,
Endast äkta med vårt skyddsmärke »Canfield».
Garantibevis medföljer hvarje armlapp.

Allm. 8 68. Riks 1 79.
47 36.
Olaus Olssons Kolimport-A.-B.
Stockholm.
1:ma ANTHRACIT.
Hushållskol. Cokes. Marie-Briketter

Vinstbelopp 540,000 Kronor
Högsta vinsten 50,000 Kronor
Pris för lottsedel 10 kr.
Kontor: Fredsgatan 32.
Nordiska MML useets Lotteri.
(G. 95450)

Bikupan,
21 Klarabergsgatan 21.
Svenska fruntimmersarbeten: Hemväfda Gardiner, Nationaldräkter, Broderier, stickade och virkade arbeten, glödrerade artiklar, Träsniderier, Dockor, Lampskärmar, Barnkläder, Förkläden, Mössor, Askar med modeller för »baby»-utstyrselar, Lappskor m. m.
Beställningar mottagas på Linneutstyrselar och alla slags fruntimmersarbeten. Märkning med broderi och bläck utföres.
Broderade Remsor.
Knypplade och virkade Spetsar finnas på lager.
Rekviritioner från landsorten expedieras skyndsamt och omsorgsfullt. Allm. Tel. 51 65.

CREME SIMON
pour les soins de la PEAU.
SAVON + POUDRE SIMON
à la PARFUMS
Crème Simon + Violette = Éliotrope
J. SIMON, 13, rue Grange batelière, PARIS

FÖRVARINGSFACK
uthyres af
AKTIEBOLAGET STOCKHOLMS HANDELSBANK
8 Arsenalsgatan 8.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Aktiebolaget
Sundsvalls Handelsbank,
Gustaf Adolfs torg 14,
godtgör å Sparkasseräkning ..... 5 proc.
(G. 94245)

Depositionsräkning
Räntegodtgörelse 5 1/2 proc.
Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank
Hufvudkontor: REGERINGSG. 1
Afdelningskontor: HÖTORGET 8.

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget,
Stockholm, Fredsgatan 24.
Afdelningskontor Götgat. 31.
(Fonder kr. 4,215,000)
Deposition ..... 5 %
Kapitalräkning ..... 5 %
Sparkasseräkning ..... 5 %
Upp- & Afskrifning ..... 3 %

Fräkenpomada
är det enda absolut säkra medel att snabbt och utan obehag borttaga fraknar, leverfläckar och solbränna samt göra den fulaste hy vitt och vacker.
Ofelbar verkan garanteras.
Fräkenpomadan innehåller inga för hyn skadliga beståndsdelar.
Många inlyg och tacksamhetsbref från hela Skandinavien.
Pris 3 kr. pr burk. Expedieras emot postförskott eller efterkr.
Tekniska General-Depöten, Stockholm,
17 Grefgatan 17.

Bröstkaramellen Hosta icke
rekommenderas.
Ende tillverkare C. A. JANSSON, Ragvaldstrappor. A. Tel. 8718.
Försäljningsbodar:
Höbergsgatan 27, Malmstorgsgatan 6.
A. T. 1520. A. T. 11241

Fru Sofia Larsson, Jönköping.
”ÖRTMIXTUR” för magsjukdom.
Har rönt exemplös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats Sändes på järnväg mot efterkr. på båtar endast då den är förut betald. Uppgif den sort, som önskas. Endast hel sats sändes.
Nr 1. Hellsöande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
Nr 2. Hellsöande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
Nr 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.
Återförsäljare för Sthlm Ernst Folke, Karlaplan 1. Allm. 5730. Rikst. 3016.
Sofia Larsson, Östra Storgatan 63, Jönköping. Rikstelefon.

KNEIPP BADEN BORG, NORRKÖPING.
Vinterkurerna (10 okt.-15 maj) mycket verkamma

Gahnelit
för munnens, svalgets och hudens m. m. vård
tillverkas under kontroll af professor CARL SUNDBERG.
Öfverfettad Gahnelit-tvål.
Ny, pillerad tvål, gör huden fin och mjuk.

KÖKSALMANACK

Redigerad af MATHIOLA.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 4-10 MARS.

Söndag: Buljong med pastejer; kokt, varm lax med sauce Récamier; stekt orre med grönsallat; glacemaräng.
Måndag: Kokt fläskkorf med bruna bönor; saftsoppa med biscuit.
Tisdag: Kallskuren surstek med brynta morötter och ryska (eller inlagda) ärtor; simlor med mjölk.
Onsdag: Rissoppa; stufvad lake med potatis.
Torsdag: Ärtor med fläsk; fin brödpudding.
Freitag: Sill i papper; fruktsoppa.
Lördag: Ärtpuré; lamkottstekt med brynt potatis.

RECEPT:

Sauce Récamier: ½ liter stark buljong eller hellre starkt fiskspad, lika mycket rhenvin och ett glas madeira sättes öfver elden, och då det är färdigt att koka upp, afredes det med 8 äggulor, vispas så det blir blankt och röres däri 100 gr. finaste grädlsmör. Kryddas med citronsaft och, om så behöves, med litet salt och serveras genast. Ty den förlorar i smaken, så fort den får stå.

Riktiga finsmakare vilja i såsen hafva ett stort glas champagne i stället för madeiran.

Glacemaräng: Ägghvitor vispas till hårdt skum och en matsked fint socker till hvarje ägghvita iröres. Smeten hälls i en strut med vid öppning nedtill, och därur klämms ut på oljadt papper, strimlor af drygt ett fingers längd och 3-6 cm. bredd och tjocklek. Dessa torkas i mycket svag ugnsvärme, urgrävas något från den platta sidan och läggs på ömse sidor om glacéportionen, så att det ser helt ut.

Brödpudding: Fyra stora simlor blötas i mjölk, urkramas och läggs med smör i en kastrull och röras öfver elden tills det släpper pannan, då det uppslås att svalna; uppblandas med en liten kopp smält smör, en liten kopp förvällda och u.kännade eller kärnlösa russin, litet citronskal, kanel, 6 äggulor och 60 gr. socker. Röres väl och blandas till sist med de 6 till hårdt skum slagna ägghvitorna. Fylles rasht i smord och brödad form, som ej får fylas mer än till två fingers bredd från kanten. Puddingen skall antingen (med lock på) kokas i vattengryta eller och gräddas i vattenbad i ugnen. Serveras med följande sås: En half liter hvitt vin, 125 gr. socker, tre hela ägg och fyra gulor samt det afriña skalet af

Kongl. Hofleverantör
Winborgs
Ättika
FABRIK
Senap
Makrillpastej

en citron och saften däraf, vispas med spiralvispen öfver elden tills det börjar koka; kastrullen afliftes och såsen vispas tills den börjar svalna, då en del däraf siås öfver den uppstjälpta puddingen och resten gifves till i skål.

I stället för denna tämligen dyrbara sås kan till puddingen gifvas vanlig saft eller syltsås.

Sill i papper: Härtill tages små fetsill, som urvattnas, hufvud och stjärt aftages, men rom och mjölke lämnas kvar. Hvarje sill inlägges i med smör smordt skrifpapper och stekes så. Skinet på sillen fastnar då på papperet. Serveras i sitt papper med varm potatis och smör.

MATSEDLAR

VEGETARIANSKA af fru L. DEUTGEN.

N:r 3.

Söndag: Gräddsoppa 1); gröna ärtor 2); stekt lök och stekt potatis; fin tårta 3).

Måndag: Soppa på grönsaker 4); burk-spenat med fölorade ägg och stekt potatis; äppelpaj.

Tisdag: Svamppudding 5); kraftsoppa på bruna bönor 6); äppelmos och grädde.

Onsdag: Rofmos 7) och stufvad potatis; helgrönsvilling.

Torsdag: Hvitkålssoppa; ugnspannkaka med lingonsylt.

Freitag: Blomkål med potatisbullar; brödsoppa 8); rabarberkräm.

Lördag: Spenatsoppa; rispudding; apelsin.

RECEPT:

1) Vin, socker, ägg, citronskal, smör, grädde, kanel, skorpor, salt. Skorpor, citronskal, kanel smör och litet salt kokas i så mycket vatten, som man vill hafva soppa. Då skorpora äro sönderkokade, drifvas de genom en sil, afredas med äggulor, grädde, vin och socker. Om man så vill, iläggas russin.

2) Små fina gröna, torkade ärtor (lämpliga finnas att tillgå hos Jonson Jakobsgr. 21) kokas mjuka i salt vatten och få afriña, uppläggas på varm karott med smöret öfver, garneras med stekt bröd och serveras, då smöret är smält.

3) 425 gr. mandel finrifves med tre ägghvitor, 425 gr. fint socker blandas till massan i mortel, och när det är färdigt uppläggas det. Två oblater fästas vid hvarandra, den ena oblaten fuktas något i kanten, så att den fastnar vid den andra, sedan formas den rund eller oval; ungefär fjärdedelen af massan strykes ut på bottnen med en knif — är massan för hård, upplöses den med något ägghvita. Sedan detta är gjort, tages den öfriga massan och lägges i en spritspruta och skjutes i rutor öfver tårtan, som sättes in i varm ugn att bakas. När den är kall, skäres den i så många bitar man önskar, och sedan lägges olika slags frukter i grupper på själfva rutorna.

4) Franska ärtor; lök, morötter, salad, smör, mjöl.
Merötterna skäras i tärningar och saladen i breda remsor, kokas med litet smör och vatten, till dess allt är mjukt; löken brynes i smör, litet smör brynes för sig och något mjöl tillsättes, hvarpå alltsammans isläs. Skulle den blifva för simmig, tillsättes ytterligare hett vatten.

5) Hackad svamp (champignon, murklor eller kantareller) nedlägges i en smörad och bröad form hvarfals med kokt rifven potatis; här och där lägges en bit smör och strörs hackad lök. Öfversta lagret måste vara potatis. Litet mjölk med så många ägg, som man påräknar personer, vispas och hälls öfver, hvarefter puddingen gräddas i ugn. Anm.: all lök, som användes i puddingar, bör vara förvälld eller fräst i smör.

6) 1 liter bruna bönor. 1 lök, 1 morot, 1 stycke selleri, 2 liter vegetarianbuljong, litet salt. Bönorna, grönsakerna och saltet få koka i vatten, till dess

BARNÄNGENS antiseptiska Vademecum.
Nutidens yppersta * * *
* * toalettmedel.
Oskadligt. Välsmakande. Äger största antiseptiska värde. Är mångsidigast gagneligt. Blir i längden billigast.

bönorna äro sönderkokade och drifvas då genom durkslag under tillsättande af buljongen, får sedan uppkoka under jämnt omrörande. Då soppan uppkokat, flyttas den på svag eld att småkoka, serveras med stekt bröd eller med kokta risgryn, kan med skål kallas kraftsoppa.
7) Små hvita rofvor finnas denna tid på torgen och beredas som kålrötter. De skalas, skäras i bitar, förvällas och brynas, kunna också stufvas i gräddmjölk, då man pepprar och saltar litet i stufningen.

8) Man sönderbryter klibröd (Grahambröd) i stycken, hvilka läggas i kallt vatten, och låter det koka häftigt, så att det lätt upplöses; hvarefter man pressar det med en sked genom en sil och lägger ett stycke smör, litet socker och små russin däri samt låter det åter koka en stund. Skulle soppan ej vara tillräckligt simmig, afredes den med en äggula eller med litet potatismjöl.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

Bekymrad 17-åring. Något »säkert» medel finnes helt visst icke. Jämför svaret till Pansy i n:r 3.

Oskar. Är hon uteslutande hänvisad till medikamentös behandling, och om hvad hon nu använder ej medför önskad effekt, så återstår naturligtvis intet annat än att Er läkare får prova ut något annat af de många lösende medel, som finnas att välja på (t. ex. podophyllin, koloqivint, Cascara sagrada etc.), och som alla kunna skrivas i pillerform.

Maja. Det är ju svårt, att ej säga omöjligt att utan vidare kunna lämna föreskrifter i ett dylikt fall, som kräver noggrann kännedom om patienten. Sannolikast är väl dock, att grundorsaken till edra krämpor och utslag är nervsvaghet och blodbrist. Möjligen kunde Ni därför ha nytta af de föreskrifter, som lämnats 23 år 1) i n:r 7. Då Ni säger er ha tillfälle att i sommar få bad och massage, bör ni naturligtvis ej försumma detta.

Alexandra. Ni bör naturligtvis i sådant fall låta undersöka er urin.
Marguérita. Eder fråga är omöjlig att besvara, då vi ju ej utan undersökning kunna veta verkliga orsaken, ty på denna beror behandlingen.

Göran. Torde vara tämligen likgiltigt; möjligen vore dock saltet att föredraga.
22-åring. 1) Ni bör vid första tillfälle rådfråga öronläkare, så att ni på grund af undersökningens resultat får lämpliga föreskrifter. 2) Hvila er ju hufvudsaken. Har ni emellertid ej tillfälle därtill, så måste ni nöja er med de föreskrifter, som lämnats i svaret till 23 år 1) i n:r 7. Kan ni i sommar få tillfälle till några veckors kur vid lämplig kurort, vore det nog önskvärdt.
D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 122. Var god lämna uppgift på några vackra, ej för svåra, duetter för flöjt och violin, beder

N:r 123. Hur skall man tvätta hvita herrytterhalsdukar af siden?
Carin.

N:r 124. Hur skall man på bästa sätt urtaga flugfläckar på hvitt siden? Ge-

nom kemisk tvättning förlorar sidenet så mycket af sin glans?

Nummerant.
N:r 125. Hvar fås mönster och plansch till den svenska reformdräkten?

Nummerant.
N:r 126. Hvad fordras för att blifva handarbetslärarinna i en elementarskola? Disa.

N:r 127. Har någon erfarenhet om, huru Ramie underkläder inverka på svaga nerver?
Gunhild.

N:r 128. Vill någon musikvän upplysa mig om, hvar följande arbete finns att tillgå: »Unsere Classiker für die Jugend, Bearbeitungen Le. unter Stütze für Piano und Flöte von W. Lenz?» Jag har band 2 och 8, önskade att få de öfriga sex, men har hittills ej kunnat komma öfver dem.
Tivan.

N:r 129. Vill någon hafva godheten upplysa om, hur stor pensionen ur armens nya änke- och pupplikassa är för lanjunkareänka? Ville äfven veta underofficernas gamla änkekassas storlek vid sammanslagningen med officerarnes. Huru stor var de senares?
Lanjunkarefru.

N:r 130. Är det någon, som kan upplysa en ung flicka om hvad som fordras för att blifva massös? Finnes det någon i Lund som utbildar massörer? Huru lång är kursen och hur dyr är den?
Nitton år.

N:r 131. Om jag vid 60 års ålder har ett kapital på 5,000 kronor och vill insätta det i en livräntestalt att med det samma uttala, till hvilket bolag bör jag då vända mig? Hur stor blir ungefär årliga utdelningen?
Frägväs.

N:r 132. Kan någon upplysa mig om, hvar jag kan erhålla katalog och redogörelse för Kongl. Tekniska högskolan i Stockholm, samt om de erhållas kostnadsritt?
Prenumerant.

N:r 133. Hur stort kapital erfordras för att öppna en sybehörsaffär?
Lalla.

N:r 134. Kan någon erfaren säga mig ett botemedel mot s. k. hvit mask. Min lilla dotter lider mycket däraf, och de hittills försökta medlen hjälpa endast för en kort tid. Har hört talas om en säker huskur med svafvelblomma, men känner den ej.
M.

N:r 135. Huru afyttras bäst buljongfrott, då man i ett mindre hushåll ej har användning för allt?
Doris R.—m.

N:r 136. Nämn några skickliga tandläkare uti Stockholm.
Doris R.—m.

N:r 137. Vill någon sakkunnig säga mig, om en mig tillhörig tysk bok, tryckt 1722 och i ganska godt skick har något värde? Hur stort värde kan den ha, och till hvem skulle man vända sig, för att få den afyttrad? Titeln lyder: D. Henrici Müllers Theolog. Profess. Senior und Superintendent. zu Rostock Evangelischer Hertzens Spiegel oder: Beistreiche Erklärung und Betrachtung der Sonn- und Fest-täglichen Evangelien. Wie auch beygeügten Passions-Predigten, und D. Joachimi Lutkemans Superint. Generaliss. zu Wolfenbüttel Apostolische Aufmunterung zum lebendigen Glauben in Christo Jesu nach dem smn und Anleitung der gewöhnlichen Sonn- und Fest-täglichen Episteln Nebst einer Vorrede Welche del. sel. Doct. Martin Luther ehemals vor seine Kirchen-Postill gemacht und bilig von Allen welche die Erklärungen der Evangelischen Texte mit Nutzen betrachten wollen soll gelesen werden. Limeburg. Gedruckt und verlegt durch Cornelius Johann Stern, Anno 1722.
Aspa.

N:r 138. Skulle någon kunna gifva undertecknad afskrift eller tidningsurklipp af verser rörande vissa Upsalaförhållanden för ett par år sedan och hvilka verser, som jag vill minnas, hade till öfverskrift: »En händelse, som kunde ha blifvit en olycka», och började: »Poeten talte: —n är en hedning, förtappad är han evigt, om han dö?»
E. adress: Bollnäs.

N:r 139. Hvad skall jag göra för mina kallsvevtiga, röda händer?
Elvira P.

N:r 140. När stiftades Sveriges första folkhögskola, och hvad heter den?
Gusti van R.

N:r 141. Har i många år haft susningar i öronen och nedsatt hörsel. Har blifvit behandlad af specialist och senast nu i vinter, men ej kunnat förmerka någon förbättring. Vore tacksam för några goda råd, nu, när hopp om förbättring börjat svika mig.
Elvira P.

N:r 142. Kan någon upplysa mig om fröken Emma Skarstedts i Gammeby-Svensky postadress? Skulle gärna vilja tillsända henne svenskspråkliga tidningar från Finland, i och för utdelning bland befolkningen.
Lovisa B.

N:r 143. Finnes det någon accordzitra, som i förhållande till priset och i musikaliskt hänseende är bättre än Bertels Idealzitra, hvilken kostar 125 kronor? Hvilken skulle vara att föredraga, hans dubbelzitra Concerto eller hans resonatorzitra Svea?
Äro Bertels zittor de bästa?
Musikvän.

N:r 144. Skulle någon vilja gifva mig några vinkar i gobelinmålning? Hvilka färger användas? Jag förmodar oljefärg, men skola de förtunnas och i så fall med hvad?
Amatörmålarinna.

FREJA-MAGASINET
C. E. LAGERSTRÖM
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.
18 GÖTGATAN 18.
29 DROTTNINGGATAN 29.
KONTOR OCH LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.

N:r 145. Vill någon gifva mig upplysning om adressort och namn på någon spridd tysk tidskrift sådan som Idun, eller på någon annan mycket läst tidning i Tyskland, som vore lämplig för annonsering efter plats i någon familj såsom sällskap och hjälp, hufvudsakligen för att lära tyska språket?
Iro Rally.

N:r 146. Nämn några norska pängar, icke allt för stora.
Telma.

N:r 147. Huru skall man parfymera brefpapper och kuvert, undrar
Telma.

N:r 148. Vill och kan någon gifva råd åt en, som sedan flera år lider af en envis hudåkomma i hufvud och ansikte? Den säges komma från talgkörnlame. Så småningom framträngande beläggning med klåda och insighet. Har endast med såpsprit kunnat aflössas, men återkommer ständigt. Läpparna lida mycket; huden därpå torkar och måste oupphörligt åstötas, bulnar ibland. Mycket svårt!
Gunhilda.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinna uppmannas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifes alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfyllstgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, allti underteckna med samma signatur.

N:r 4. När en galosch får en remna, tages ett ej alltför tjockt stycke kautschuk, dess kant afsneddas som en hvass knif och fuktas med terpentinjolia, hvarmed äfven det skadade stället på galoschen bestrykes. De båda fuktiga ställena läggas nu mot hvarandra och utsätas i 24 timmar för ett måttligt starkt tryck, hvarvid båda styckena skola föenas. De på detta sätt lagade ställena bli lika vattentäta som öfriga galoschen. Dock bör denna, såväl som kautschukbiten, vara fullkomligt torr och fri från damm, innan de bestrykas med terpentin.
Karla Rönne.

N:r 8. Hos A. W. Löfgrens i Örebro som omgående sänder kostnadsförslag då uppgift lämnas å hvilka rum som önskas möblerade.
Oraklen i Ö.

N:r 16. Vänd er till Frau Tasterin A. Meyer, Langelauke 43, Hannover. Pris 100 Mark per månad.
Ivi.

N:r 19. En lungotspaviljong är öppnad vid Sabbatsberg. De yppersta a. ordningar. Om ni kommer dit, behöfve ni icke ångra er. Jubileumssanatorierna öppnande kan för närvarande ej bestämmas till viss dag.
En som sett Stockholms skuggsidor

N:r 20. Med lifligt intresse läste jag er fråga, och nu, då ni redan fått svar, känner jag mig manad att framställa min ifråna dessa svar alldeles af vikande åsikt. Att emot er familjs önskan gifva er, är väl ej rätt, men hvast som är orätt, ja, t. o. m. en förfärlig synd, det är att svika sin kärlek och gifva sig med en annan, er familj nu nu önska det aldrig så gärna. Jag ä gammal och erfaren och vet, hvilka sorgliga följder ett sådant gifternål medför icke minst för de stackars barnen. Om ni ihärdigt framhårdar i ert beslut, skal nog er familj inse, att det är ert all var, och då kanske så småningom låt

ÖRGRYTE
Kemiska Tvätt- och Färgeri-Aktie-Bolag,
48 Kungsgatan 48.
GÖTEBORG.
Specialité: Färgning af alla slags pälsverk, skinnmattor, fällar m. m.

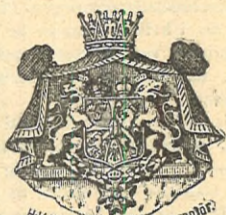
K. M. LUNDBERG

Stureplan ✦ Stockholm

Firman grundad 1843

Allmänna telefon: **K. M. LUNDBERG** — Rikstelefon: **1224**

Telegrafadress: **GARNBERG**

H.M. Kronprinsens Hofleverantör

H.M. Drottningens Hofleverantör

För Våren!

Stort nyinkommet lager af SVARTA och KULÖRTA

YLLE- & SIDEN- KLÄDNINGSTYGER,

Svenska & Engelska
**BOMULLS-
KLÄDNINGSTYGER,**

Tryckta FOULARDER,
YLLE-MUSSLINER,
PERKALER, SATINER
och PIQUÉER

af säsongens alla nyheter, till låga, bestämda priser.

Då mina uppköpare flera gånger årligen besöka Paris och London i och för studerandet af moder och uppköp af nyheterna för dagen, kan, hvad som är nytt och modernt, alltid hos mig erhållas.

Af **svenska Bomullsklädningsstyger** rekommenderas särskildt **Almedahls Fabriks** välkända tillverkningar, hvilka hos mig finnas i största urval.

OBS.! Nyheter inkomma dagligen.

OBS.! Profver franko på begäran.

OBS.! Order å minst 25 kronor levereras fritt vid närmaste järnvägs- eller ångbåtsstation.